

КРОЗ ВЕКОВЕ

БАШТЕ НА ТОЧКОВИМА

Римски писац и природњак Плиније Старији (23—79 године) пише у свом познатом делу „Историја природе“ да су у доба Августовог наследника Тиберија у Риму постојале стаклене баште на точковима тако да су се могле окретати према сунцу. У њима су обавезно гајени и краставци које је Тиберије волео и јео сваког дана.

КОБАСИЦЕ ЗА ПРОСЈАКЕ

За кобасице се знало још пре 3.000 година, а

прављене су на тај начин што су крваљу и мањом пуњена козија црева. Први помен о њима налазимо у „Одисеји“ где се тврди да су такве кобасице давали просјацима.

ДРВО — АУТОМАТ

Калиф Абдалах Ал-Маруи саградио је 827. године у свом дворцу у Багдаду један аутомат у облику расцветаног дрвета од сребра и злата. На гранама дрвета које су се њихале седеле су драгим камењем украшене механичке птице. Оне су певале, покретале главе и махале крилима.

СЛУЧАЈАН ПРОНАЛАЗАК

По неким записима, хемијско чишћење открито је 1870. године у Марсеју, и то сасвим случајно. Један

лучки радник пао је једног дана у суд пун терпентинског уља. Кад се некако искобељао из њега, са чуђењем је запазио да је његово прљаво радно одело на једном постало готово сасвим чисто.

МЕТАЛ БЕЗ ВРЕДНОСТИ

У једном старом америчком лексикону из 1901. године после речи „уран“ налази се овакво тумачење: „Бео метал без вредности. Не налази се у Сједињеним Америчким Државама“.

У ОВОМ БРОЈУ: Увек ирисујна храброст. У кући старој Еиуша. Све — а ла жирафа. Прва честитка. Оригиналн рајни маневар. Нејресушне мојућности. Финтасијична ирича

ЛЕТЕЋИ ТАЊИРИ 1905.

Многи мисле да су се „летећи тањири“ појавили тек у наше време. Међутим они су узнемиравали духове још на почетку овог столећа о чему се могу наћи чланци у ондашњој дневној штампи. На пример, париски дневник „Матен“ је 2. априла 1905. донео следећи допис из Шербура.

„Синоћ око 8 часова, могла се видети једна светла кугла како долази с пучине. На којој се висини налазила није било могућно проценити. Пошто је описала круг изнад града, кугла је нестала иза хоризонта око 11 часова и то у правцу одакле се појавила.

Још првих година овог века приче о „летећим тањирима“ узбуђивале су цео свет

Сви се питају да ли је то какав балон или нека метеоролошка појава, али нико не може да пружи тачан одговор. Исте ноћи је вицеадмирал на

редно да се упере лучки рефлектори према загоњеној кугли, али су били сувише слаби да би је обасјали на тој висини.

Извесна лица, међу којима се налазе морнарички часници у Шербуру, тврде да је ово тело било осветљено црвеном и зеленом светлошћу. Уопште круже разне претпоставке. Неки мисле да се ради о нарочитим балонима за давање сигнала које пуштају енглески ратни бродови. Међутим изгледа невероватно да се у овим телима налазе мотори који их осветљавају изнутра.

У осматрачници војне базе могу се чути разне претпоставке, а вицеадмирал Бесан је за сваки случај издао наређење да торпедери буду у приправности и прате ово тело ако се следеће ноћи појави, како би одгонетнули његову тајну.

Шест дана касније новине су донеле следећу вест из Шербура:

„Пристишине власти су имале саветовање, и у току три узастопне ноћи биле су постављене страже на Наполеоново тргу. На основу извршених извиђања изгледа да није у питању никакав специјални балон нити нарочити знаци с мора, већ да се ради о некој космичкој појави са којом људи немају никакве везе.“

БРЖЕ ОД ЕКСПРЕСНЕ ПОШТЕ

Тридесет ђака школе у градињу Лоте код Детмола у Западној Немачкој упућено је да проведе месец дана у једној установи за физичку културу у Нордну, 500 километара далеко у ваздушној линији од њиховог градиња.

Управо онога дана кад су кренули на пут аутобусом, малишани су пријатно изненадили своје родитеље вешћу која је стигла далеко брже и од најекспресније поште — да су лепо путовали и добро стигли, и да су се удобно сместили у заводу.

Вест је била утолито пријатнија што се знало да је ова установа смештена на пропланку, прилично далеко од најближег места које има пошту и телеграф. А писма малишана је стигло ипак поштом, само из државном.

Једном од несташних ђачиња пало је на ум да на пут понесе једног од својих голубова-писмоноша. Чим су

стигли, малишан је сео и заједно са друговима написао својим родитељима да су срећно стигли и замолио да обавесте о томе и родитеље његових другова.

Писамце су везали голубу за ногу и уз весело клицање пустили га да одлети. Голуб писмоноша је облетео неколико пута око новог деџер пребивалишта а онда „узео правац“ — кући!

За најкраће време, летећи великом брзином, голуб је стигао у дом овог ђака. Следеће је на прозор дневне собе и закуцао по симсу где иначе добија сваког дана зрнење. Отац је пришао да погледа, спазио писамце, скинуо га и прочитао. Убрао су сви родитељи другова били обавештени о томе и одахнули са олакшањем пошто је пут до шумовитог краја био прилично подлокан невременом и аутобус је могао лако да склизне.

Сутрадан сви голубови из

овог голубарника били су засути пшеницом у знак захвалности.

Срећну Нову годину желимо свим нашим читаоцима и сарадницима

Бранислав Чуљковић са комплетима „Забавника“

ПРВА ЧЕСТИТКА

Многи наши читаоци су нам честитали Нову годину и сетили се да се 5. јануара 1962. године навршава десет година од изласка првог послератног броја „Политикиног забавника“. Међу честиткама се налази и писмо ученика Бранислава Чуљковића који нам је први честитао десетогодишњицу излажења. Објављујемо га у целини:

Друже уреднице,

Први број „Политикиног забавника“ појавио се после ослобођења наше земље 5. јануара 1952. године. Тада сам имао пет година. Добро се сећам да ми је Забавник још тада причињавао лепу забаву. Доцније, за мене је почео да бива све интересантнији, нарочито после мог поласка у школу, када сам научио да читам и пишем. Са нестрпљењем сам увек очекивао наредне бројеве. Баш зато, што сам ваш лист толико заволео, сачувао сам све бројеве и пове зао их у посебне књиге

Често у слободним часовима, са много интересовања, прелиставам раније бројеве. То причињава мени и мојим друговима заиста лепо и ретко уживање.

Сматрам да ћете 5. јануара 1962. обележити јубиларним бројем. Са своје стране честитам вам десет година рада и желим да „Политикин забавник“ буде и даље најомљенији лист деце и омладине.

Уједно вам, друже уреднице, честитам и наступајућу Нову 1962. годину и желим вам много успеха у раду.

Бранислав Н. Чуљковић, ученик VII разреда основне школе „Јосиф Костић“, Лесковац.

Овим се захваљујемо малом Браниславу на њему и другим нашим знаним и незнатим читаоцима чести. Тамо Нову 1962. годину и желимо да им наш лист послужује као допуна у оном што су већ научили и да их забави у слободним часовима.

Ripley Веровалти или не!

ОСТРВО НА КОЦКИ!
ОЛАВ и ОЛОФ
КРАЉ НОРВЕШКЕ   КРАЉ ШВЕДСКЕ
ВАЈАЛУКИ КОЦКЕ ДА БИ ОДЛУЧИЛИ КОМЕ ДА ПРИПАДНЕ
ОСТРВО ХИСИНГЕН ДОБИЛИ СУ ОБОЈИЦА ШЕСТ ПУТА
УЗАСТОПЦЕ ПО ДВЕ ШЕСТИЦЕ
НОРВЕШКИ КРАЉ ВАЈАЛО ЈЕ НАЗНАД КОЦКЕ ТОЛИКОМ ОНАГОМ
ДА ЈЕ ЈЕДНА ПУЦЛА ПО СРЕДИНИ —
И ХИСИНГЕН ОТАДА ПРИПАДА ШВЕДСКОЈ

КОЛИКО ИЗГУБИО ТОЛИКО ДОБИО
НА ЈЕДРЕЊАКУ „ОЛБЕРС“ КОЈИ ЈЕ 26 СЕПТЕМБРА 1628.
КРЕНУО ИЗ НЕМАЧКЕ ЛУКЕ БРЕМЕНХАВЕН И КОМЕ ЈЕ
ДО РИО ДЕ ЈАНЕИРА БИО ПОТРЕБАН 141 ДАН,
УМРЛО ЈЕ 47 ПУТНИКА
— АЛИ СЕ И РОДИЛО ТАЧНО 47 БЕБА!

МОСТ КАЖЊЕН ЗБОГ УБИСТВА
МОСТ У КАЕСОНГУ (КОРЕЈА)
НА КОМЕ ЈЕ БИО УБИЈЕН ДРЖАВНИ
ЦАЊ МО ЧО ВЕО 600 ГОДИНА
ИЗБЕГАВА СВАКИ КОРЕЊАН

КАО ПОШТАНСКО САНДУЧЕ —
У ЕПЛАТОНУ (ЕНГЛЕСКА) —
СЛУЖИО ЈЕ 25 ГОДИНА ЈЕДАН
СТАРИ ШУПЛИ КРАСТ

СВИЛЕНИ ОГРТАЧ
КОЈИ ЈЕ НОСИО КАРЛО
ВЕЛИКИ ЧУВА СЕ У РИЗНИЦИ
КАТЕДРАЛЕ У МЕЦУ
(ФРАНЦУСКА)

ЈУАНЗИН ГРОБ
У ВЕРОНИ (ИТАЛИЈА)
У СТВАРИ ЈЕ ПРАЗАН — ШЕКОПИ-
РОВА ЈУАНКИЈА НИКАД У ЊЕМУ
НИЈЕ ПОЦИВАЛА

© 1961 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

УЧЕНИ ПАПАГАЈИ

Једна мања група јапанских зоолога неколико година вршила је опите са три стотине папагаја да би утврдила који језик ове птице најбрже науче. Опити су показали да папагаји најлакше и најбрже уче — латински. Занимљиво је да нико од ја-

панских зоолога — експериментатора није знао „латински“, тако да је папагајима „давао часове“ нарочити стручњак за класичне језике.

НА „КЛАНИЦИ“

Цинги: Кан рођен као шеф малог монголског племена, постао је највећи освајач свих времена:

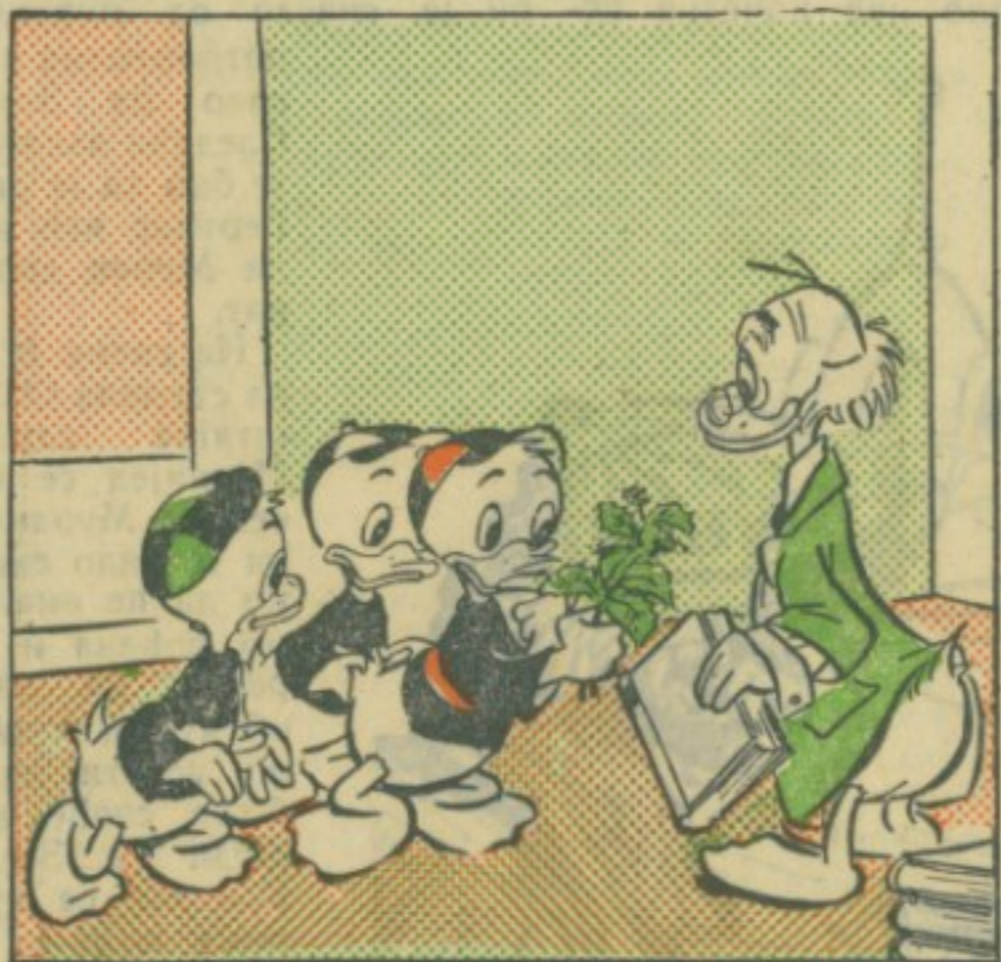
Повео је своју армију — кроз Кину, Индију, Турску и Русију — на праву „кланицу“ где је изгубило животе 18,500.000 људи — око 1,600.000 недељно.

СНАЛАЖЉИВОСТ

У канадском граду Монреалу упао је у једну банку провалник и уперивши револвер на благајницу захтевао је да му преда сав новац. Иако у-

плашена благајница се неочекивано добро снашла: у цев револвера гурнула је своју хемијску уловку. Овај њен гест толико је изненадио провалника, да је испустио оружје — и нестао.

„УЗДАЈ СЕ У СЕ...“

После ослобођења Београда 1808. године, устаници су дошли на помисао да у ослобођеном граду, поред осталог, изграде и једну тополивицу. Јер — како је говорио заплашени народ — нико не зна шта ће бити сутра.

Међутим, како остварити овакву замисао, без икаквих бар ноле стручних кадрова, без материјалне основице — сировина, алатки и сличног. Нико се из то не би решио, али наши људи су увек радије мислили на будућност нег на тренутне тешкоће. Тако је било и овог пута — иницијатива „обичних“ људи дошла је до изражаја: тополивица је ускоро почела да ради.

Прве просторије за тополивицу налазиле су се у Дошем граду, у близини Небојшине куле. Али, ту су, напре, израђивани само лафети и карете за муницију, јер се за саме то-

пове, ипак, није имало ни средстава ни стручњака. Мислило се да ће стручњаци стићи из Русије, али те наде су остале — само наде. Није било друго него се поуздати „у се и у своје кљусе“.

Као први тополивац помиње се неки часовничар по имену М. Петровић. Његов начин да излије први топ — био је сасвим примитиван: у земљи је ископао јаму и у њој, на средини, поставио обло дрво, са пречником који је одговарао калибру топа. Око тог дрвета Петровић је наливао олово које се хладило и остављало после извлачења дрвета шупљу цев. Међутим, врело олово нагрисало је и само дрво, тако да је прва цев, израђена на тај начин, била неупотребљива.

Поновни покушаји дали су готово исте резултате: циви са грубим и хрпавим

зидовима, које нису одговарале основним балистичким законима. Али Петро-

вићу је, ипак, пошло за руком да направи први упаљач што је за тадашње услове ратовања ипак представљао велики успех. Направио би се и циви да се ишло за мањим, уместо већим калибрима. А то је остварено само месец-два касније, августа 1808. године.

Тај потпуни успех српске тополивице везује се за неког непознатог мајстора из Карловца, који је иначе изливао звона. Звоноливац је успео да начини и први топ, а потом други, трећи...

Посао прве тополивице у Београду постајао је постепено све већи, тако да се после неколико година могло прићи и ливењу оруђа већих калибра. Српски тополивици су већ 1813. го-

дине изградили и мерзер. Тај први „мерзер“, како је називан, наручио је сам Карађорђе, и то преко мајстора Томе Миљчевића. Али, што је најзанимљивије, то оруђе је направљено из пет по тежини приближно истих делова, док су раније топови били углавном, из једног дела. А такво, „ломљиво“ оруђе било је нарочито прикладно за устанике, јер су га лако могли раставити, натоварити на коње и брзо пренети с једног места на друго.

Нема података о тачном калибру топова који су грађени у првој тополиници Београда. Штавише, може се закључити да је свако било друкчијег калибра. О томе сведочи и једно Карађорђево писмо упућено управнику тополивице, где стоји: „Почини ми још један мерзер, само нека је с чеперка дужи него онај прије“...

МУРАНОВА ТАЈНА

Рат између планете Мурана и Земље почео је због тога што су становници Мурана захтевали од својих рађака на Земљи да им предаду на управу један од пренасељених континената на њиховој планети. У првом тренутку изненађени овом дрскошћу становници Земље су били спремни да то опишу као неслану шалу. Али, како је убрзо дошао и званичан ултиматум, на који наравно није ни одговорено, избио је отворен сукоб.

Мурањани су оборили један свемирски брод на путу ка Сиријусу и упозорили становнике Земље да, ако се не изађе у сусрет њиховим захтевима, све летелице ће то снаћи ако дођу у близину Мурана. Ово је изазвало силовиту реакцију на Земљи.

Парламент који је у име целог човечтва управао Земљом и планетама под њеном управом, затражио је од владе да сместа пошаље једну флоту ратних бродова у борбу против Мурана. Међутим, то није било лако извести. У то време су људи већ успели да усаврше своје летелице и почели да из свог сунчаног система залазе на планете околних сунца. Већ у првим столећима космичког лета они су колонизирали неких десетак планета сличних Земљи и на њима почели да развијају цивилизацију сличну нашој.

Свака од ових планета представљала је са својом сопственом експанзијом на друга небеска тела у близини или даљој околини. Свака се даље технички усавршавала и сами облици живота су се мењали према специфичним условима тако да су и људи из неког далеког система изгледали друкчије, само са малим цртама сличности које су говориле да потичу од истих предака.

Па ипак и поред разних врста цивилизација и најразличитијих облика живота никад се није десило да су планете упале у неки озбиљнији сукоб. Сви спорови су се икако решавали на повременим саветовањима Централног космичког конгреса коме је из почетка обично председавао представник Земље као колежког свег разумног живота у свемиру.

Због овога је изненадни ултиматум Мурана деловао као гром из ведрога неба. Још више зато што су на овој планети удаљеној од Земље

огромним просторством живели људи најсличнији онима на Земљи, а у техничком погледу их и превазилазили. Мурански космички бродови су били међу најбржим у васиони.

Зашто су Мурањани поставили захтев да им се преда један континент баш на Земљи? Око себе су имали друге ненасељене светове које су својим техничким средствима могли лако да заузму и прилагоде их себи као што су некад људи учинили са њима иако је Муран био много хладнији и непријатнији за живот.

Рат између ове две планете својој се на обарање васионских бродова једне или друге стране. До неке одлучне борбе није долазило пошто су и једни и други знали да би за успех и уништење супарника била потребна целокупна флота ове планете. У случају да једна флота при нападу буде уништена непријатељ би имао отворен пут да неометано приђе свом противнику и потпуно га затре.

Постојала је поред тога опасност да се две флоте на свом путу ка непријатељским планетама размиоују у бескрајном простору и једна другој истовремено разоре матичне планете и униште оба света. Из тих разлога обе снаге су се задржавале у близини својих система, спремне да их бране од напада противника.

Али ако великих ратних операција није било рат се итекао водило другим средствима. И у томе су Мурањани имали велику предност. Доста слични људима на Земљи они су долазили и дружили се са њима стваралачки врло јаку обавештајну мрежу. Муран је тако био обавештен о свим потезима и намерама Земље што је за ратовање било итекако важно.

Међутим људи са Земље су и поред многих покушаја

једва успевали да убаце на Муран по неког свог агента који је после кратког времена откривен, тако да Земља није имала скоро ни појма о томе шта се тамо смера. А брзо су откривени зато што су услови живота на Мурану имали неке своје специфичности на које се људи нису никако могли навикнути. Људима са Земље је недостајало онај пионирски дух без обзира што су пажљиво били обучавани за свој задатак. Векови живота у бедности и изобиљу остави-

непријатељи својих сународника.

Случај је хтео да се особа погодна за овај задатак наша такође случајно. Била је то кћи професора Гертиса, чувеног научника који је пре много година отишао на Муран да испита специфичне услове живота и развитака. Професор се на Мурану оженио својом асистенткињом која је с њим дошла са Земље. Убрзо су добили дете, лепу плавокошу девојчицу коју су назвали Мјуријел. То се догодило давно пре почетка не-

Земљи сазнало се за ултиматум Мурана и почетак непријатељства. Тако Мјуријел више није могла да се врати оцу.

Њена болест је била чудне врсте: када се пробудила из дубоког сна више ничег није могла да се сети. Само из речи pilota она је сазнала да је кћи једног професора који се налазио на некој далекој планети. После испитивања конзалијум је дошао до закључка да је она нарочито успавана, вероватно од свог оца, да би је спасао од муранског патриотизма и послао на Земљу. Следећи закључак је био да је стари Гертис већ знао да Муран спрема рат.

На сцену је онда ступила Обавештајна служба. Мјуријел се није сећала Мурана али је било сигурно да ће она, тамо рођена и одрасла, уз добру обуку, инстинктивно успети да се боље снађе него људи са Земље. Контакт са стварима које је већ знала морао би произвести реакцију исту као у правих Мурањана. После више месеци обучавања Мјуријел је добила један од најважнијих задатака који је икад поверен неком тајном агенту. Требало је да зна због чега Муран жели да добије један цео континент на Земљи. Кад се помоћу једне мале ракете успешно

пребацила недалеко од главног града на Мурану, Мјуријел је оставила ракету добро скривену под снегом на неких 20 километара одатле, али спремну да је у случају успеха врати на Земљу.

Већ на првим корацима по Мурану вратило се Мјуријел здравље и осећај да је код куће. Ушла је са првим сураком у улицу у којој је некад, по речима људи са Земље, становала са оцем и одмах је препознала.

Као што су је научили Мјуријел је из једне капије

посматрала улаз у зграду тајне полиције и када је један од шефова, чији је опис добила, изацао — кренула је за њим. На Мурану су се највиши функционери превозили покретним тракама на плочнику а не приватним колима и аутобусима. На својој планети су се осећали сигурни јер су знали да међу њима нема издајница и да сваког странца могу лако открити. Пошто је функционер ушао у своју кућу Мјуријел је сачекала неколико тренутака а онда одлучним кораком пришла капији и зазвонила.

Врата је отворио сам шеф одсека одбране Мурана и био не мало изненађен када је видео у његове груди уперен мали ваздушни револвер.

Шеф је био толико запрепаћен да је готово попревао у Мјуријелину причу да у овом тренутку цео Муран опседа војска агената са Земље који ће ликвидирати све муранске функционере. Врхунац је био када му је открила да је она кћи професора Гертиса и када га је слагала да се на Земљи већ зна зашто је Муран почео рат.

Запретила му је да ће га убити ако не каже шта се десило са њеним оцем. Шеф је побледео и почео је преклињати да га поштеди. И признао да је професор открио да планета Муран делује тако на организам људи да им уздузима могућност на прилагођавање условима на другим планетама које би евентуално освојили. На тај начин Мурањани представљају једини изданак људског рода коме је ускраћено да се даље развија и шири. Значи, требало је да живе и размиожавају се само на Мурану.

Једина могућност да поново стекну моћ прилагођавања била је да пре својих похода на друга небеска тела извесно време проведу на Земљи. Управљачи Мурана то нису објавили ни свом народу ни другима пошто би људи бježали и нико се више не би ту насељавало.

Док је мали васионски брод са Мјуријел и њеним заробљеником који је био више тужан него љут хрлио ка Земљи, Космички конгрес је на ванредном заседању почео већ да расправља како да се прекине овај људи рат и створи Мурану перспективе за будућност.

ли су траг на њиховој психи.

Централа обавештајне службе Земље имала је само један адут: ако рођени на Земљи нису могли да продру у тајне Мурана можда би то пошло за руком некоме који је рођен и одрастао на Мурану, а сада се налази на Земљи. Али како наћи неког ко би тако нешто учинио кад је међу главним особинама Мурањана била та да никад не издају своју хладну отаџбину. Штавише људи са Земље ако су на Мурану остајали дуже времена претварали су се у Мурањане и постајали жестоки

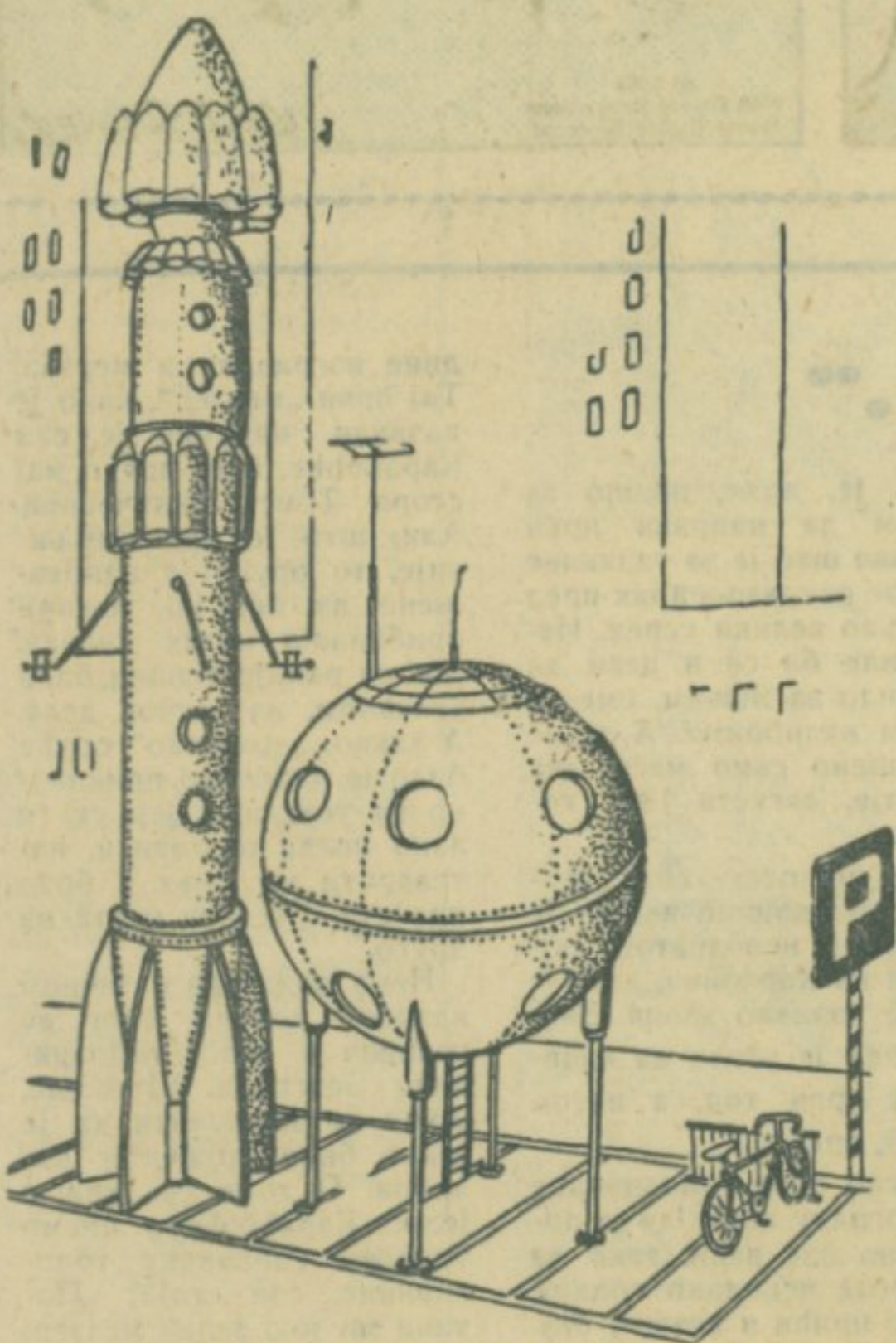
пријатељства када су људи са две планете живели у миру и могло би се рећи у пријатељству.

Пролазиле су године. Некако непосредно пред злокобни ултиматум, професор Гертис је замолио pilota мале ракете која се враћала на Земљу да повезе и његову болесну осамнаестогодишњу кћер Мјуријел. Налазила се у дубокој несвести и, по речима старог професора, било јој је неопходно лечење код професора Годарда на једној чувеној клиници у Паризу.

Још приликом лета ка

пребацила недалеко од главног града на Мурану, Мјуријел је оставила ракету добро скривену под снегом на неких 20 километара одатле, али спремну да је у случају успеха врати на Земљу.

МАЛО СМЕХА

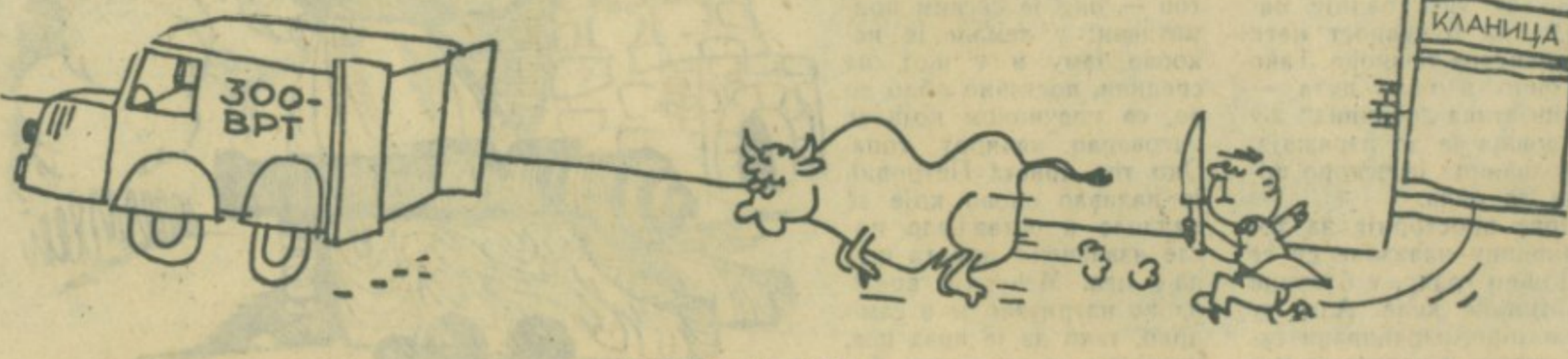
БЕЗ РЕЧИ

3.000. ГОДИНА

БЕЗ РЕЧИ

ПОСЛЕДЊА НАДА

ЛОВ ПОМОЋУ НАРКОЗЕ

МАРСОВСКИ »КАЛЕНДАР«

Марс је свакако у о свајању васноне једна од првих етапа. Да би се будућим путницима омогућило лакше оријентисање израђен је недавно „календар“ Марса. Година је као и код нас подељена на 12 месеци. Али пошто је путовање Марса око Сунца дуже него наше планете, месеци се разликују од наших по броју дана и имају по 55 до 56 дана. Само четири месеца, наш март, јун, септембар и децембар имају по 55 док свих осталих осам месеци по 56 дана.

Један бик се изненада одвојио од остале стоке и побегао у шибље. Тексашки каубоји су цело поподне узалудно покушавали да га улове. Кад су другог јутра хтели да наставе са ловом, наиђе туда случајно један човек. Носио је савим обичну пушку.

— Чекајте! — рече он каубојима — Дајте ми пет минута времена.

Бик се налазио негде усред густога шибља и Палмер га пронађе... подиже пушку и једноставно опали: фт-т-т-т! Био је то звук као из деције ваздушне пушке, али је пуцањ остављао сребрни траг.

За трен се бик лећу, а четири минута касније леже потпуно мирно на земљу. Палмер је довео зачуђене каубоје да га виде.

То је био историјски час у сточарству!

Бик је био успаван хицем из прве инјекционе пушке. Каубоји су могли мирно да га вежу и врате међу осталу стоку.

Сребрни траг је био у ствари шприц од алуминијума. У њему се налазио хемијски реактор који изазива притисак да би бику био убризган никотиналколоид од кога се „опио“. После два сата бик је опет био потпуно добар.

После овог догађаја, сто-

Пушке и пиштољи којима се животиње лече и хватају живе. Највећи изум у историји лова

тине људи који су употребљавали ову врсту пушке, уверили су се да њеним „метком“, за свега 25 центи, постижу много. Ловили су стоку, псе, дивље звери, велике птице, па чак и рибе у мору. И све животиње су остајале живе и нештете. Поред тога показала се ова пушка корисна и за лечење појединих опасних животиња: из даљине су даваче инјекције пеницилина или другог лека и тако се лекар није излагао опасности јер болесне животиње обично нису добре воље.

Идеја о пушци којом може да се даје наркоза, није нова. Али први примерак који је могао и да „опали“ направио је млади хемотехничар Херолд Палмер са неким својим сарадницима са универзитета у Џорџији.

Досад је продато више од 2000 таквих пушака. Има их две врсте: пиштољ којим се даје лек болесном лаву кроз решетку кавеза или лече коњи и стока у обору; и пушка са дометом од 45 метара. Оба изума заснивају се на истом принципу: игле се избацују помоћу компримованог кисеоника. Ако се „игла“ пронађе после лова или лечења може се поново употребити.

Син познати директор франкфуртског зоолошког врта Михајло Грзиек, који је погинуо у Африци приликом снимања филма „Серенгети не сме да умре“ уловио је оваквом пушком око 300 антилопа и газела.

Из јужне Африке су јавили неки ловци да су се ове пушке показале одличне и приликом лова на слонове. У Вашингтону су излечили у зоолошком врту нилског коња помоћу пушке. Више је него опасно прићи нилском коњу кад има јаке болове, па су њоме убацивали лекове.

У америчкој држави Вајоминг лове се и дивљи коњи на овај начин. Ветеринарски прегледи су показали да оваква врста лова нема никакве неповољне последице по здравље коња. Једино може да буде опасна ако се количина серума не одмери тачно.

Али пошто су и друштва за заштиту животиња пристала на овај метод то ће и хватачи паса по улицама великих градова заменити своју жицу пушком. На тај начин ће заштитити и себе јер су често били изложени и уједима, понекад и бесних паса.

У пределима средње и јужне Африке мајмуни шире жуту грозницу. Сада је и стручњацима олакшан посао. Пошто „метком“ скину са грана неколико мајмуна могу да их испитају да ли су преносиоци болести па и да се лакше боре против ње.

Палмерову пушку највише употребљавају одгајивачи стоке и ветеринари.

Велике тешкоће су раније имали каубоји приликом транспорта крда. Стока длабија такозвану „транспортну болест“ која има за последицу губитак грла у тежини. Пеницилин и други антибиотички добро делују као превентивно средство против ове болести. Кад су раније давале инјекције руком губило се много у времену. Данас људи седну у цип провезу се кроз крдо и пушком брзо и ефикасно убризгавају лекове.

Многи зоолози су се изразили врло повољно о Палмеровом изуму, који омогућава хумано хватање и лечење животиња. Тврде чак да је то најбољи изум од времена кад је човек почео да лови помоћу замки.

ПАМУК ПРОТИВ НАЈЛОНА

Синтетички материјали последњих година су потпуно освојили свет не само својом ценом него и практичношћу. Трајнији су, лакши за прање а многе употребе не треба пеглати. Захваљујући овим својствима, која веома олакшавају посао заузетим људима, синтетичке тканине су почеле да потискују svilу, памук па и вуну.

Али ни произвођачи памучних тканина нису седели скрштених руку. Усавршавали су и они своје предонице и недавно се на немачком тржишту појавио озбиљан конкурент — тканина од памука. Од ње се праве памучне кошуље у пулнину који је изаткан од најквалитетнијег маког концa. Веома се једноставно перу и није потребно да се пеглају.

ТРЕЋИ ТРИЈУМФ

Хари Белафонте — певач који не познаје ноте

Хари Белафонте, симпатични црнац из Америке, одрастао у сиромаштву, оду шевљава и сада још милионе слушаца својим лепим гласом. Иако се после стишавања таласа калипса који га је уздигао на олимпијске висине, мање о њему чује, недавно је постигао огроман успех што је учинило да његово име опет избије у први ред. У Карнеги-холу у Њу Јорку где се интерпретира само класична музика доживео је прави тријумф и без калипса.

Чим Белафонте ступи пред публику, изазива и тугу и страст, разуздатост и резигнацију. Његове очи играју а осмех осваја. Он пева и телом и гласом: ваљкосава Хардем где су деца дивља као мачке („борили смо се флашамa, кантама за отпатке, камењем, рукама и ногама“) — или рађа наду од које је живео све до свог успеха. Променио је стотину професија док није почео само од једне да живи: професије певача.

Необично је скроман и не сматра себе великим певачем. Он не зна ни ноте да чита, иако је на врхунцу славе „где су изгледили дивни али ветрови бурни“.

Хари Белафонте веома често учествује на добротворним приредбама за децу.

ШТА ЈЕ ИСПОД НАС

Министар за геологију у СССР донео је одлуку о бушењу пет јама у Совјетском Савезу које ће бити дубоке између 10 и 15 километара. Циљ овог подухвата је да се испита из чега се састоје најдубљи слојеви земљине коре.

WALT DISNEY БЛИЗНАЦИЊЕ

ПОСЛЕ УГОДНОГ МЕТА...
 ДА... ПРВИ ПУТ ПОСЛЕ ВИШЕ ОД ДЕСЕТ ГОДИНА...
 ЗНАШ... НЕ ДА ТВОЈ ТАТА И ЈА НИСМО ВОЛЕЛИ ЈЕДНО ДРУГО...
 АЛИ, НЕКИ ПУТ И ОНИ КОЈИ МАРЕ ЈЕДНО ЗА ДРУГО НЕ ЗНАЈУ ДА УСКЛАДЕ СВОЈЕ НАВИКЕ И...
 ШЕРОН ЈЕ ОДУШЕВЉЕНО ДОЧЕКАЛА МАЈКУ И СЕСТРУ...
 МАМА! СУЗАНА! ШЕРОН! МАЛА МОЈА!
 ДРАГЕ МОЈЕ ДЕВОЈЧИЦЕ... ОПЕТ ЗАЈЕДНО... ПОСЛЕ ТОЛИКО ГОДИНА!
 МИ НАМЕРАВАМО И ДА ОСТАНЕМО ЗАЈЕДНО!
 ТАТА ЈЕ ИЗИШАО... НА ЗАХАЊУ ЈЕ! МОЖЕТЕ СЕ РАСПЕКОВАТИ ДОК СЕ НЕ ВРАТИ!
 ПРВО ДА СЕ ИСТУШИРАМО!
 ВРАТИВШИ СЕ КУЏИ, МИЧ ЈЕ СРЕО ТЕК ПРИСПЕЛУ СУЗАН...
 ВИКИ И МОЈ АДВОКАТ СУ НА ТЕРАСИ! БУДИ ПРИСТОЈНА, РАЗУМЕШ?
 ОВАЈ... ДА... ТАТА!
 МЕГИ ЈЕ БАШ ИЗЛАЗИЛА ИЗ КУПАТИЛА...
 ОНА ЈЕ ТУ! ОНА ЖЕНА КОЈА ПОКУШАВА ДА УПЕЦА ТАТУ! ХОЋЕШ ДА ЈЕ ВИДИШ?
 ЗАЈЕДНО С ДЕВОЈЧИЦАМА, МЕГИ ЈЕ СИШЛА У ПРИЗЕМЉЕ...
 МАЛА ЈЕ, ЗАР НЕ?
 И НЕ ИЗГЛЕДА ЛОШЕ...
 МИЧ СЕ ИЗЕНАДА ОКРЕНУО И...

СВЕ »А ЛА... ЖИРАФА«

У гробу египатског фараона Амузеха нађен је леп и занимљив цртеж: један роб води жирафу којој је конопц везан за десну предњу ногу док на њеном врату чучи један мали павијан. Судећи према томе, стари Египћани су имали припитомљене жирафе. Они су чак искористили необичан изглед ове животиње за своје хијероглифске знаке. Наиме, знак за њихов глагол „ср“ који значи „предсказати, прорети“, има у свом склопу стилизован цртеж жирафе. Смисао је јасан: висока жирафа са својим дугим вратом може да види далеко, оно што човек не може да спази.

Прва жирафа доспела је у Европу још 46. године пре наше ере. Довео је Јулије Цезар као нарочиту сензацију за циркуске игре. И приликом прославе хиљадугодишњице оснивања Рима, 247. године, жирафе су одиграле значајну улогу: цар Гордијан наредио је да се у Рим доведе десет жирафа да би својим необичним изгледом увеличале славу. После тога жирафе су за неколико столећа готово пале у заборав све док у 13. веку краљ Фридрих II није у Палерму основао зоолошки врт. Он је у замену за једног белог медведа добио од египатског султана једну жирафу.

Приче о жирафиним изгледу и лепоти стигле су чак до Далеког Истока. Још у

Цртеж дугоноге лепотице као сликовни знак за глагол »предсказати«. Шта значи реч жирафа

12. веку у Кини се детаљно писало о жирафама, а у 15. веку за владе Ченг Чуа кренула је прва жирафа на далеки пут до његове земље. Средња Европа је прилично касно упознала жирафе. Наравно њене слике биле су Европљанима познате, али први живи примерци стигли су у њихове зоолошке вртове тек средином 19. века. Египатски паша Мохамед Али послао је по једну жирафу париском, бечком и лондонском двору.

„Париска“ жирафа била је уловљена 1826. године у Судану и однегована камидљим млеком. Од Судана до Каира жирафа је низ Нил путовала барком. После три месеца послата је бродом у Марсеј у пратњи неколицине арапских чувара и неколико крава чијим су је млеком хранили.

У новембру 1826. жирафа је искрцана у Марсеју где је у благој медитеранској клими провела зиму да би тек 27. маја 1827. наставила свој пут за Париз, и то пешце. Њен улазак у главни град Француске штитило је 25 жандарма, а сам краљ Луј XVIII са целом дворском свитом изашао је да је дочека и да јој у знак добродошлице пружи пуну прегршт ружиних латица. Читав Париз нагнуо је потом у „Оранжерии“ где је жирафа била смештена. Сви су морали да виде жирафу! Чак се прекокоњ појавила нова мода: свако ко је ноле држао до себе, одевао се искључиво „а ла жирафа“. Жирафа је све то издржала: живела је у Паризу још 20 година.

У Бечу је било исто. Жирафа која је била намењена Шенбрунском зоолошком врту морала је пешце да превази пут од Венеције до Беча. Ненавикнута на планински терен, успевала је да за дан преваљује само по 15 километара. Аустријски цар и његов двор изишли су до Лаксенбурга да би је 6. августа сачekali. Практичнији од Парижана, Бечлије нису створили моду „а ла жирафа“ али су зато измислили њву врсту пешца које су назвали „жирафа-колачи“. Поред тога, бечко позориште ставило је на репертоар позоришни комад „Све а ла жирафа“, који се дуго приказивао.

Шта значи реч жирафа? Порекло имена ове животиње необично је као и њен изглед. Њено научно име је „жирафа камелеопардис“. Наиме, некада су жирафе на зивали камелпардер или серафе. Прво име настало је као последица једне заблу-

де старих Арабљана. Они су, наиме, веровали да жирафа долази на свет укрштањем камиле и леопарда. Како нико никад није знао много о рађању једне жирафе, ова заблуда се дуго одржавала па је чак оставила траг и у научном називу за ову животињу.

Друго име, од кога је постао назив жирафа, потекло је из Шпаније. Серафи или серафини су према веровању узвишена, анђелска бића благих очију. Жирафа заиста има највеће, најтамније, најблаже очи с најдужим трепавицама у читавом животињском царству. Због тога су је Италијани назвали „серафе“ од чега касније постаје жирафа.

Најзад, да пустимо да и зоолози кажу нешто о жирафи. Уметници средњовековног доба и старог Египта представљали су жирафе с дебелим вратовима. Дуго се веровало да су томе криве или грешке или слаба моћ запажања ових старих уметника. Међутим, зоолози су касније утврдили да жирафе за време кишних периода заиста имају дебље вратове јер тада у њих нагомилavaju масне резерве за суве периоде када оскудевају у храни.

Необичне шаре на телу жирафе зависе од распореда крвних судова. Испод тамних флека налази се мрежа ситних крвних судова, док дуж

жућкастих линија воде главни крвни судови. Ни једна друга животиња нема крзно чији изглед и боја зависе од крвних судова. Најзад, „рогови“ код жирафе нису прави рогови већ коштани израштаји превучени крзном који немају ничег заједничког са, на пример, рогњима говеда.

Најдуже ноге и најлепше очи у животињском царству.

ЕЛЕКТРОНСКЕ СЕКРЕТАРИЦЕ

Да ли ће у најскорије време у микрофон издиктиране речи бити већ и готова писма? Према неким обавештењима из области електронике и аутоматизације у Швајцарској се испитује прототип електронског стенодикрографа — фонотографа — који треба да замени секретарице.

Прототип има само једну ману — текст пре нет преко фонотографа у свему је веран изговореном али ортографски не одговара, јер немачки језик не поштује Вуково правило — пиши као што говориш.

Убацивањем филтрома преко резонатора биће отклоњен и овај недостатак и тада ће фонотограф бити комбинован с машином за превеоће. Тако ће потпуно аутоматизован али јако сложен електронски апарат заменити живу секретарицу. Поред овога „електронска секретарица“ једновремено може, ако се аутоматски укључује, да буде од користи на десетак страна у исто време.

ДОКУМЕНТИ ОД ПРЕ 25 МИЛИОНА ГОДИНА

Са пловећег острва амерички научници су успели да помоћу аутоматских машина за бушење продру у Пацифику до близу 4.000 метара у недра земље. Циљ је да се помоћу ове бушотине открију тајне постанка и развика наше планете.

Идеја о прављењу великих бушотина у унутрашњости Земље појавила се пре три године. Готово истовремено су и Сједињене Државе и Совјетски Савез почели са продором и у земљину кору и у васиону.

У Сједињеним Државама је начињено пловеће острво да би се са њега продубиле у Мексичком заливу три бушотине од 3.600 метара. Обезбеђена је чврста веза између брода и бушотине помоћу радара док су специјални мотори готово потпуно елиминисали утицај струја и ветрова.

Већ прво пробно бушење поред западне обале Мексика донело је научницима велико изненађење. Геолози су добили потпунију слику о прошлости земље од пре 25 милиона година. Окамењени предмети помоћи ће да се употпуне сазнања о Земљи јер трогови живих бића и биљака у њима представљају праву историју наше прадавне прошлости.

У КУЋИ СТАРОГ ЕГИПТА

Египатски живинарници без коношака и петлова. Чигре, патуљци који играју и покретљиви крокодили за разоноду деце. Ручак уз музику

У њеној кухињи су разни столони, земљана пећ и метални мангал.

У собама су по поду распрострете асуре и јастучићи, ту се налази и неколико столова, полице и сандучића. У просторији где се jede гости се смештају по двоје око

По кући су се слободно кретале мачке, пси и припитомљени мајмуни о којима су се, поред свега другог, старали робови.

Храна је била као и данас. На сто украшен вазама са цвећем, стављана је печена или кувана говедина, дивљач,

вању цвећа, о жетви и берби винограда и о својим стадама. Магарци ће доносити жито и кудељу а када се тавања напуне он ће се вратити у свој дом у граду.

Рамзес се приближавао педесетој години, а био је још крепак и леп. Међутим, двор је сав у жалости, јер је краљица Нофертари заувек затворила очи и краљ за њом тугује. Да би мумифицирао њево тело доводи најбоље и највештије мајсторе. Њу већ одавно чека вечна кућа богато украшена намештајем, златним посуђем, фигурама и породичним предметима.

Зидове кућа красиле су слике сцена из свакодневног живота

округлог сточића с једном ногом а пред њих се износи дивно посуђе од алабастера и пехари од специјалног камена. На сандуцима се налазе сребрни и златни прибори.

Као и свуда у Египту, деца су вољена и мажена. Васпитавана су с много пажње а кад одрасту слата су у „Кућу живота“, неку врсту академије, где су стицала сва знања оног времена, узимала приватне часове а своју културу допуњавала читањем књига из врло богате библиотеке.

Међу играчкама се налазе чигре, патуљци који играју, покретни крокодили. Ту су и музички инструменти за младе девојке. Поред деце собе налази се очева соба за рад са запечаћеним папирима поређаним по полицама.

сува риба, печена гуска, пражуљак, црни лук и сочиво. Пило се пиво и вино. Разуме се, код имунијих. Док је послуга у великим корпама доносила грождје, нарвесе и лубенице, окрестар је тихо свирао.

Та-ми је одлична домаћица и сви гости је хвале. Она је приредила светковину у част Ненифора, вереника њене кћери Ахури, коју ће одвести са миразом у свој дом. После венчања и ове светковине, двоје младих треба да уједине две породице. Та-ми се нада да ће њена кћи бити срећна пошто је као и многе друге девојке из њене околине слободно изабрала себи мужа.

Чим дође лето Нек-ти, преписивач, одлази у летњу кућу где води бригу о зали-

На челу огромне поворке налазе се слике богова и богиња, онда музика и нарицање, а свети бикови возе тело које ће бити стављено у саркофаг спреман да прими мумију под златном маском окићену богатим накитом. Седамдесет дана и двор и чitava земља биће у жалости.

Пошто је закључио мир са непријатељима Рамзес пошао је на нову женидбу. Да би учврстио мир затражио је од краља Хегита руку једне његове кћери, лепотице принцезе Зоре. Да би се принцеза одморила у току свог заморног и дугог путовања, Рамзес у пустињи гради чудан двор. Она ће се ту зауставити а онда ће тек доћи до сусрета супружника.

То је Египат минуваних времена.

ПИКАСО О СЕБИ

„... Данас, као што знате, славан сам и богат. Али, кад размишљам о себи немам храбрости да се сматрам уметником у правом значењу ове речи. Јер кад себе упоредим са величинама као што су Ђото, Тицијан, Рембрант и Гоја могао бих да кажем да сам само „забављач публике“ који је схватио своје доба и који је најбоље умео да искористи глупост, таштину и лакоћу својих савременика.“

Ове речи можда заиста карактеришу личност и дело Пабло Пикасоа о коме сви воле да говоре иако га готово нико не схвата а ипак његова дела богаташи откупљују за милионске суме.

УВЕК ПРИСУТНА ХРАБРОСТ

Наша Армија је 22. децембра 1961. године свечано прославила свој двадесети рођендан. Кренула је у невеликом строју и прелазила многе голготе: од Кадињаче до Зеленгоре, од Неретве до Сутјеске и од Козаре до Похорја. Корачала је мукотрпним пртинама, крвљу заливаним, пробдела многе бесане ноћи, упала у чкршаје неравне и безизгледне. Било је и по десет непријатеља на једног. Али, из свих тих теснаца увек је излазила снажнија, прекаљенија и олуцијнија да би на крају тог херојског пута побела заставу слободе у својој земљи и на њеним границама.

Када је рат минуо, наша Армија је својим грудима чувала мир и спокојство земље. Она је постала војска мира јер добро зна шта је смрт и колику цену има живот у слоуби. Она је демантовала да су војска и мир супротни појмови, и доказала да онај који хоће мир треба да се спрема за њега.

Храбар је наш војник у рату, тој суровој војничкој школи. Али, он се и у миру челичи и испољава видне примере храбрости и снажљивости.

Овде ћемо дати неколико цртица из живота нашег војника у миру.

У последњем часу

Читаво јато белих купола блистало се на сунцу док их је поветарац носио ка средини аеродрома.

Падобранца Данило Мирић, међутим, одвојивши се од авиона полетео је главом — ка земљи. Тело му је силвотво јурило на доле. Падобран се отворио у виду кобасице, јер се откинуо конопцац за активирање и тако се нашао у „ковиту“.

Када се катастрофа већ назирала — он је направио спасоносни покрет: повукао је ручицу резервног падобрана. Тек готвено над земљом калота се испунила ваздухом...

И војнику Влади Петрићу десило се нешто сасвим слично: када му се откинуо конопцац за активирање имао је толико присебности да погледом испита куполу и види да је омотана конопцима. Покушао је да откачи гуртне, али није успео.

А за то време брзина је расла... Петрић је јурио као муња главачке ка земљи али је у одлучујућем тренутку активирао резервни падобран.

Но тада се појавила нова опасност: главни падобран се упетљао у конопце резервног. Присебност у таквим моментима не само да спасава живот него и човека који учини тај подвиг истакне као правог мајстора. А ствар је изгледала врло „једноставна“ — дохватити конопце главног падобрана, привући их к себи, и у погодном тренутку их откљати.

Недоречена команда

Тенк којим је командовао тек произведени потпоручник одређен је да дејствује са јуришном групом. Бункер је већ био на нишану, очекивала се само непосредна команда. Али она је остала неизречена.

Приликом пуњења оруђа чаура са експлозивом се заглавила и вирила из лежишта за око сантиметар. Али то је било довољно да не дође до опаљења.

Наш војник је био храбар у рату, у тој најсуровијој војничкој школи. Али, његова храброст није ништа мања ни у миру.

За један тренутак стотину мисли прострујало је кроз главу пуниоца. За застој у оруђу знао је само он, јер је млади командир био горе у куполи тенка.

Чауру треба некако угурати у цев. Али како? Чиме? Дршком сигналног барјачића? Не, то не иде. Поглед му паде на под — ту је лежао месингани чекић. Њиме? Наравно...

Времена није било за размишљање. Одлучио се на нешто — сасвим недозвољено. Узео је чекић и почео да гура по чаури. Трећи ударац је био најјачи, али је чекић склизнуо и окрзнуо каписулу.

Нешто врело и тупо као да је ошинуло пуниоца по глави. Затетурао се и вид му се замрачио. Више није знао за себе.

А за то време они напољу су чули један пригушен пуцањ и угледали млаз дима који је из куполе сукуно у вис. Тенк је направио само још неколико трзаја.

Командир тенковске чете био је најближи. И ужаснуо се: „Тенк је пун маневарске муниције, ако пламени...“ На томе му се мисао застидила. Као без душе појурно је пр-

Тенк је „запаљен“ али се посада спасла

ма тенку. За њим још неколико десетина војника и старешина. Било је то утркивање са несрећом која је претила да их престигне.

У тенку се збивала дирљива драма. Ошамућени нишанција загњурно је главу у командирове груди и малаксавао док га митраљезац није прихватио и повукао. Онесвешћеног пуниоца извлачио је шофер кроз десантни оквир.

У тенку је остао само потпоручник, командир тенка. У једном скоку стао је између пламена и насланих чаура и сав избезумљен почео да гази по пламену.

Од дима се више ништа није видело. Јара је постала неиздржљива. — али пламен се више није ширио ка чаурама — био је угушен.

Догађај на литици

— Друзе потпоручниче, жица нагло лабави... Зашто? „Зашто смо застали?“ — питали су се војници висећи на ужету 100 метара изнад провалије.

А потпоручник Слободановић их је храбрио: — Ништа! Само напред, момци. Још коју десетину метара...

Глас му је остао миран. Осмех му је још лебдео на уснама. А у души се ужас ковитлао пред оним што се може за секунд-два догодити.

Жица се прекинула и незаддрживо журила кроз његове шаке. Запарала му је кожу, а он се упињао да је задржи, да спасе десетак планинаца — почетника којима је то било прво озбиљније верање уз стеновити брч планине.

Пробио га је хладан зној. Да викне за помоћ — није смео јер то би изазвало панику.

А жица је и даље клизила. Још метар два до краја. У последњем напору закачио је преостали крај око следећег клина у стени. Обавио га једном, два, трипут... Још једном, још, још... до самог краја!

„Спасени су“ — забрујало је све у њему!

Регрути су га достигали. Пропли су мимо њега навише и ухватили се за крај жице. Изашли су на гребен задихани, али се зачас зачуо жагор, шала, смех. Нису ни слутили да им је пре само

секунд-два живот заиста вишио о коњу.

Пожар на танкеру

Кад се човек први пут нађе на једном танкеру пуном стооктанског бензина, на сваком кораку му око заплињза мере предострожности против пожара а баш то наводи на мисао о њему.

Крај ограда командног моста стајао је помоћник команданта, а уз прикључак цеви која се пружала до обале дежурала су два морнара са „с-о-2“ апаратима. Трећи морнар био је код централног уређаја за метилбромид. Четврти, моториста, налазио се крај пумпне станице. Пети, такође моториста, код мотора за упућивање сисалки. Дакле, свега пет људи и шести командант. И нико више. Остали су се одмарали.

Одједном, као из чистог мира са обале је бесомучно појурила група морнара ка броду. Један од њих, звао се Ђорђевић, очајнички је покушавао да се са десног бока успуже на палубу и кад му то није успело скочио је онако обучен у море, запливао, обршао прамац, изашао на обалу. Вода му се сливала

низ одело, а он је отрчао у моторну просторију да заузме своје пожарно место...

То је било оно што се могло видети споља, али права драма се одиграла доле, у пумпној простору.

Када је моториста Нижетић последњи пут спустио канту на под, она је лупнула. Следећег тренутка већ је осветио по лежима жару пламена. Док се окренуо — канта с бензином је већ горела. Пламен се преносио и приближавао цистернама.

Нижетић се ничег више одређеног не сећа. Упамтио је само руменило пламена и црни дим. И ручицу на пожарном апарату. Изгледала му је мала, много мања него што је у ствари. И удаљена, веома далека — да ју је једва дохватио.

У бродску књигу убележен је само податак: „Пожар је угашен после једног минута“.

Ту се није говорило ништа о људима који су похитали на брод да подеље судбину с бродом — или у ваздух с њим, или га спаси. Не говори се ништа о оним немим секундама за време борбе између метилбромида и немани пламена.

НЕПРЕСУШНЕ МОГУЋНОСТИ

Електрична енергија и енергија уопште има све ширу употребу у индустрији, домаћинству и комуналним потребама, и постаје неопходна у животу људи као исхрана, ваздух и вода.

Све до краја 13. века за огрев и друге потребе једини извор енергије биле су шуме. Ретка насељеност и још више непрокрчени комплекси шума омогућавали су задовољавање свих потреба.

Касније, а нарочито од 19. века, са повећањем броја становника и са развијањем индустрије, шуме су почеле јако да се проређују. Али ипак потребе за топлиотом и погонском енергијом не би се могле ни приближно задовољити да се није прешло на коришћење запаљивих фосила из земље, као што су угљ и нафта.

Према најновијим статистичким подацима светска потрошња енергије данас достиже 30 билiona киловат-часова годишње. То је већ цифра коју је тешко и прочитати. Од тога 80% производи угљ, нафта и њени деривати. Само

10% светских потреба за енергијом подмирује се коришћењем дрвета, а испод 10 природном снагом текућих вода и морских струја.

Потребе за енергијом из године у годину све су веће. Рачуна се да је само од другог светског рата потрошено угља и нафте за разне потребе у виду енергије више но за 5000 година пре тога. Ма колико да су подземна богатства неисцрпна, пораст светске потрошње енергије поставља проблем тражења нових могућности.

У том циљу широм света се испитује могућност коришћења уранијума и торнијума за добијање енергије. Већ је учињен значајан напредак. Али атомско гориво а њим тим и енергија из централа на атомски погон још је врло скупа.

Свет се све више окреће коришћењу снаге воде али ни су сви крајеви света богати том врстом погонских извора. Поготову што и у оним пределима који не спадају у „суве“, расте потрошња воде за потребе становника као и у индустријске сврхе.

Пре извесног времена на иницијативу Организације уједињених нација у Риму је одржан састанак научника за енергетику где су изнети примери појединих земаља које се оријентишу на нове изворе према својим особеностима. Притом се указало посебно на досадашња искуства Италије и још неких земаља.

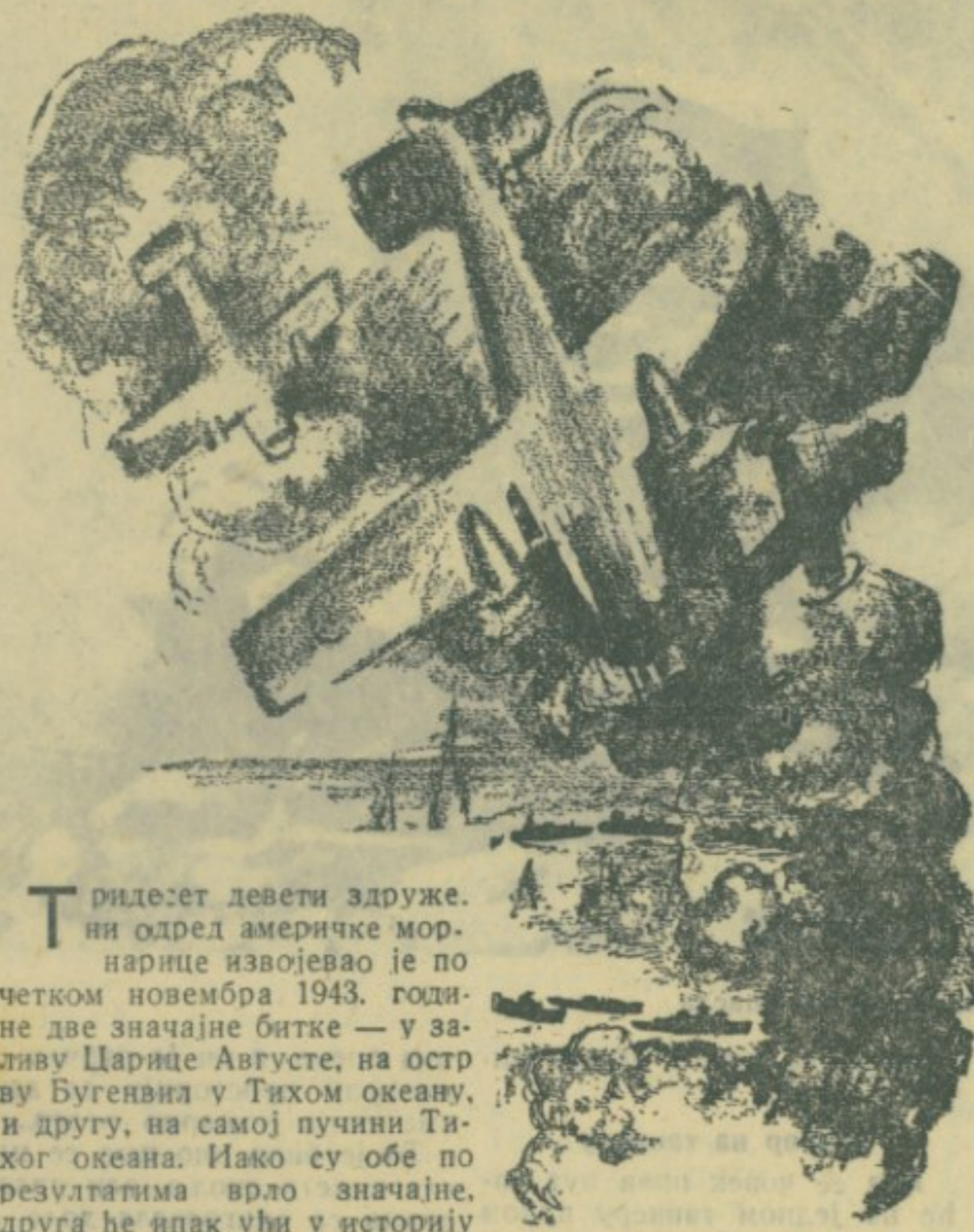
Код њих се почело са коришћењем водене паре из дубине земље. Бушотине су дубоке по више стотина и хиљаду метара. У Италији има више од сто извора у Тоскани, код Ларгерола и Кастелнуова. Подигнуте су електричне централе на високом напону паре из дубине недара земље са снагом од преко 200 мегавата (један мегават има 1000 киловата). На Исланду, класичном крају гејзира, њихова вода се користи за парно грејање.

Непресушене могућности, као и стални напредак технике и разна искуства, обезбеђују повећано добијање енергије и задовољавају „глад“ за њом.

Гејзир у дејству

ОРИГИНАЛАН РАТНИ МАНЕВАР

Тридесет девети здружени одред америчке морнарице извојевао је по четком новембра 1943. године две значајне битке — у заливу Царице Августе, на острву Бугенвилу у Тихом океану, и другу, на самој пучини Тихог океана. Иако су обе по резултатима врло значајне, друга ће ипак ући у историју ратова на мору као интересантан и смео противавионски маневар.

Чим се завршила битка у заливу Царице Августе, командант 39. здруженог одреда адмирал Мерил, пожурио је да се пловне јединице што пре докопају своје базе у заливу Пурвис. Тако су његове четири крстарице и осам разарача провеле ноћ између 1. и 2. новембра у најбржој војњи, чак и преко дозвољених норми, да би се само што више удаљили од база јапанског ратног ваздухопловства. Учињено је све да иутарње сунце не затекне крстарице и разарача на пучини.

Али све је било узалуд: залив Пурвис је био још врло далеко, а острво Нова Британија, база јапанског ваздухопловства, јувише близу. Адмирал Мерил није више сумњао да се његов одред на лази пред смртном опасношћу. С правом је очекивао да јапански авиони за који тренутак сруче стотинч тона смртоносних челика на његове бродове.

Биће то права катастрофа, једна од највећих на мору — размишљао је адмирал. — Јер, како се бранити? Непријатељ има услова да концентрише огромне ваздухопловне снаге. А 39. одред је — без иједног свог ловца!

Иако су адмиралова страховања била сасвим оправдана он је решио да се не предаје. И у таквој, наизглед безизлазној ситуацији, покушао је да нађе ново решење. Без много двоумљења донео је одлуку, распоредити крстарице и разарача у круг и концентрационом ватром тући непријатељске авионе.

Тактика поморства је већ познавала такву одбрану, али само у теорији. У пракси, међутим, није било познато да је неки командант тако поступио. Јер таква маневар представља крајњи ризик: и де се на „све или ништа“ из

Готово у истом тренутку зачуло се потмуло брујање авиона — бомбардера и торпедних авиона који су носили смртоносне товари. Бесмучна бука преко сто челичних птица приближавала се свом циљу. За то време су се амерички бродови свијали у круг да би што спремнији дочекали налет првих иуриша...

Јапански пилоти су били запрепашени: уместо да угледају уобичајени конвој како плови у цик-цак линији, они су нашли некакав „укотвљени обруч“, непознат у њиховој додадашњој ратној пракси.

Било је довољно већ и то да се пилоти збуне. Неки су једноставно „затајили“ не знајући шта да учине у ситуацији која није била предвиђена планом.

Упорни Јапанци су ипак наставили да бомбардују америчку флоту. Створио се прави ватрени ураган од експлозија бомби, торпела и противавионских граната. Изнад мора су почеле да се дижу читаве завесе дима што је пилотима још више отежавало бомбардовање. Зато су напади постепено јењавали.

Неколико тренутака касније адмирал Мерил је славио још једну, неочекивану победу — у мору је горело 17 јапанских авиона, а остали су се вратили у своје базе — не обављена посла. На америчкој страни, пак, био је рањен само један војник.

једноставног разлога што су бродови тада приморани да стоје, уместо да мачевришу... Адмирал Мерил се ипак одлучио да примени баш такву одбрану.

КАКО ЗИМИ ЛОВЕ РИБУ

Тестера за лед начињена је од једне даске и две полуге које се покрећу чврстим ужетом

Огромна ловишта лосова и других риба у Бриганској Колумбији као и она у Њуфаундленду позната су као најбогатија на свету. Али, Канада има и трећу, истина нешто мање познату зону с рибама: многа језера унутрашњости земље. Улов из ових вода је већи од половине улова из слатководних језера на свету и доноси земљи право богатство.

Када се говори о Манитоби, увек се мисли на пшеницу а

Близнакиње телепати

У држави Мисури две близнакиње имају способност за немо преношење мисли. Једна од њих упућује мисао коју друга прима и даје на њу одговор. Лекари су се заинтересовали за овај случај, али су и опрезни јер сматрају да претходно ваља испитати да ли ту не постоји некакав договор и превара. Ако то не буде у питању онда ће у овом случају заиста бити реч о особама са изузетним психолошким способностима.

Једва ко зна да одавде потиче трећина улова рибе у целој Канади где је принос око 50 милиона кг. Због тога људи из овог краја света не престају да се баве риболовом иако их хладноћа зими нарочито омета у томе.

Справе за риболов, начин хватања и целокупан рад око овог уносног посла финансира сама држава. Нарочити чиновници патролирају језерима као заштитници и надзорници риболова и све се обавља у потпуном реду.

„Ледени рибари“ хватају зими рибу помоћу специјално направљених мрежа. Лед секу нарочитим тестерама и рибу лове испод њега.

Заштитни чиновник је стално с рибарима у вези и са чврстог тла их опомиње ако се приближава снежна веја-

вица или прети прскање леда.

Бушилицом, причвршћеном за трактор, отварају се рупе у леду за свега пола минута.

МЕРМЕР У СМОТУЉКУ

Бифлон је име новог материјала за декорисање стамбених простора. Производи се у

виду мермера, довета и тканине; чврст је и лако се одржава. Бифлон се израђује у Француској и продаје у ролнама од 25 метара, широким 110 и 140 см.

ПИНОКИЈЕВА

Хлеб старих Грка

У Јелуди су прављене 24 врсте хлеба који је увек као главни састав имао пшенично брашно али су му додавани разни састојци: раж, оvas, вино, мед, млеко, уље, поврће, сир, и то у већој или мањој мери. Тако је неки од ових хлебова био сличан нашим кифлама, неки бисквиту, док је онај с поврћем можда лично на питу зељаницу. Стари Грци су правили хлеб са квасцем а и без квасца.

ТОНИ ПЕРКИНС

Глумац »број 1« не везује се уговорима. Његова највећа »настраност«: није купио кола, не пуши и пије само млеко.

По мишљењу многих Тони Перкинс је амерички глумац број један. Добро је познат и Европи. По завршетку снимања „Федре“ почео је „Трећу димензију“ под управом Анатола Литвака, режисера „Волите ли Брамса“ где игра са Софијом Лорен. У припреми је филм „Перикле“ у коме ће играти једног од јунака са Чарлтоном Хестоном и Медином Меркури.

Тони Перкинс није хтео, како се обично чини у Холивуду, да закључи временски уговор с неком компанијом. Више воли да се веже само за један филм. Продуценти су због тога незадовољни а грабе се о њега јер сматрају да ће бити наследник Марлона Бранда.

Иначе, овај витки младић смеће косе, жели да остане вечито млад. Живот је удесио на свој начин. Пошто не подноси буку која је пратилаца самог његовог позива — живи далеко од ње.

Још док је био у Холивуду испољавао је неке настраности: облачио се као клошар и босоног шетао улицама, и, највећу — није хтео да купи кола.

И као ђак незгодан

Показивао се увек у школи више него недисциплинован.

Свеске су му биле вечито у нареду. Није учио — једино је умео да рецитије. Мењао је школе јер је из многих изабациван. Кад је порастао на-

Најпријатнији је живот далеко од буке

пустио је сасвим „науку“ и пошао са разним трупама али не као глумац, већ намештеник за све послове и можда највише као посматрач.

И његов отац је био глумац, па је и Тони то постао. На врло једноставан начин: кад је поверовао да је „испекао занат“ јер је стално

био на Бродвеју, затражио је улогу. И добио је.

Никад није као Марлон Брандо, Монтомери Клифт и други чувени глумци похађао неку глумачку школу. Он је у том погледу потпуно самоук — стално је само „куповао очима“.

После Бродвеја пожео је да окуша срећу и у Холивуду. Стигао је аутостомом са шест долара у џепу. Убрзо је добио једну малу улогу у филму „Глумица“ поред звезда Спенсера Трасија и Џин Симонс. Али ту га заборављају и он се враћа на Бродвеј где добија главну улогу у филму „Чај и симпатија“ који се у Београду ових дана давао. Пошто је на телевизији постигао завидан успех одмах су се појавиле понуде из Холивуда.

— Кад сам стигао пред улаз Метро Голдвин Мајера вратар није хтео да ме пусти. Био сам необријан и лоше одевен — прича он нимало уверљиво због тога.

Већ годину дана касније, 1956, његова фотографија се налази на насловној страни „Лајфа“. И поред свега тога није се полакомио да купи вилу у Холивуду, као други, већ само један пристојан стан у латинском кварту Њујорка. По зидовима је окачио слике пријатеља и на једном — гитару, његов омиљени инструмент.

— Није ми потребно много одела — каже равнодушно. — Наравно, изненадићете се али ја сам кувам и — то не шкоди ни мени ни мојим пријатељима, него баш напротив.

Да би се придружио Ави Гарднер и Грегори Пеку с којима треба да снима филм

Постао је глумац „купујући очима“

у Аустралији, одбио је авионску карту и пошао бродом.

Ипак сам

Па и поред свега Перкинс није задовољан собом. Осећа се усамљен.

По доласку у Француску, продуценти филма „Волите ли Брамса“ ради веће рекла-

ме измислили су причу о идили између Франсоа Саган и њега.

— Упознао сам се, наравно, са списатељком — каже Перкинс — и ми смо добри познаници. Само то.

Перкинс не пуши, пије млеко, и врло је дискретан па се зато о њему мало зна.

ПО УГЛЕДУ НА ПРИРОДУ

Данас се много говори о новој грани науке која се назива бионика — што значи комбинација биологије и технике — и која служи да се у природи траже и изналазе узорци за даљи технички напредак.

Све је почело једним неуспехом: када је човек покушао да полети птица му је послужила као узор али није успео. Ни једна конструкција са крилима дуго није функционисала па је изведен закључак да у техници треба доћи до других зако-

на. Тако су проналазачи морали да откривају оне принципе који су у животињском свету већ одавно владали: слепи мишеви су употребљавали радарски систем хиљаде година пре него што је постојао човек; најмодернији хидралични погон примењен је код паукова који по том систему покрећу ноге. Батискаф, којим је професор Пикар постигао ронилачке успехе, имале су сипе већ пре неколико милиона година.

Људи полако почињу да схватају колико је „животињска техника“ напредна па покушавају да испитају и изграде „конструкције“ које већ бескрајно дуго времена постоје у природи.

Као прва користиле се овим искуством по својој прилици бродоградња. Захваљујући делфинима бродови ће моћи да се крећу 20,30 или 50 одсто брже него сада. Амерички истраживач др Крамер пронашао је „трик“ којим је природа обдарила ове брзе и спретне морске сисаре. То није само аеродинамична линија ових елегантних сисара него и еластична кожа по којој вода клизи уместо да ствара вртлоге. Конструисана је зато слична „кожа“ од гуме која се већ испробава на америчким подморницама.

Конструктори авиона данас се све више угледају на птице. Утврђено је да се перје на површини авиона много боље прилагођава ваздушним струјама него метал и да олакшава летове.

Има људи који тврде да један од највећих проналазача човечанства точак, није толико значајан јер није производ природе. Професор др Сигли, са универзитета у Мичигену конструисао је „машину за касење“ која имитира коња. Чак и по терену којим ни гусеничари не могу да се крећу постиже она брзину од 20 километара на час.

Највећи задатак бионике је бесумње испитивање животињских чулних органа. Специјалан институт при америчкој авијацији проучава све могуће врсте животиња: муве, рибе, змије, ракове, китове, па чак и микроорганизме.

Утврђено је да јастог, на пример, има један орган за равнотежу који га најтачније обавештава о положају у води. Мува има у својој њихалици на крају тела кружни компас чијој способности ни један технички инструмент није дорастао. Змија звечарка за десетину секунде одмери разлику у температури макар она износила и стои део степена и према том „премеравању“ бира свој плен.

Многе „електричне“ рибе би морале послужити као узор за најновија подводна оруђа. Ове рибе стварају око себе електрично поље и сваку промену у њему одмах региструју.

НОВА ГОДИНА

МАНИЈА ГЛИНЕ

АНЕГДОТЕ

МЛАД ДУХОМ

Један познатик је у Паризу срео др Алберта Швајцера и поласкао му:

— Докторе, ви сте све млађи.
— Ви видите само каросерију али не и мотор, — одговорио је стари Швајцер.

СВЕ ЗАВИСИ...

Француски књижевник Кребијон који је постигао велики успех са својим делима рекао је једном приликом Жан Жаку Русоу:

— Моја најновија књига је за месец дана доживела четири издања, а то је много више него што сте ви постигли за читаву годину.

На то му је Жан Жак Русо мирно одговорио:

— Ово бисмо могли да упоредимо са жиром и ананасом: годишње се потроши много више жира но ананаса, само — све зависи ко их једе.

ТВЕН И БРИГЕ

— Мислим да су бриге које ми сами себи задајемо у већини случајева непотребне — рекао је неки познатик Марк Твену.

— Сасвим сте у праву — потврдио је Твен. — Ја сам, на пример, пре више година купио акције једне плантаже каучуковог дрвета. Због њих сам пуне две године живео у страху јер су зиме биле врло хладне, а тек треће сам сазнао да дрвеће уопште још није ни посађено.

КАО НЕПОЗНАТ...

Још као непознат Џек Лондон је једном приликом саопштио свом пријатељу:

— Данас сам завршио најтежи део свог романа — Значи, коначно си смислио како да напишеш последњу главу?

— Не, то сам већ одавно учинио, али сам данас пронашао издавача.

ТО ЈЕ ВАЖНО

Б. Травен је само псеудоним писца романа из колонијалног живота. Ни данас се још не зна његово право име и дан рођења.

— Шта заправо постиже Травен тим својим псеудонимом? — чудно се један од његових издавача у друштво.

— Пре свега хоће тиме да подвуче да није важно ко пише већ шта се пише.

Најновија француска мода је глина, обична глина од које се праве бели земљани лонци и тестије. Глину купују у огромним количинама, али не да би од ње правили вазе и статуете, већ да би је — јели. А не једу је што је неки гурман наједном открио да је укусна, него да би се лечили или сачували здравље. Једна супена кашика глине узета пре спавања, замењује хиљадама Парижана пилуде за спавање. Многим Французима данас више нису потребни аспирин, сода бикарбона, животињски угаљ и друге лекарије које се обично могу наћи у кухњим апотекама. Једна кашика глине после јела отклониће све стомачне сметње. Девојчица је бледа, уморна, анемична? Одбаците све витамине који ништа не помажу — саветују и суседи и рођаци. Дајте јој сваког дана по кашику глине и убрзо ће изгледати као мајска ружа.

Нема сметњи код којих глине неће учинити чудо. Малобројни париски „травари“ који су до недавно продавали глину за справљање чврстих „завоја“ не могу више да задовоље све купце. Глина се још није појавила у апотекама, али многи апотекари кад их заболи стомак или глава трче код травара да купе пакетић иловаче. Здравље и лепота за један франак и 30 сантима! Шта да човек тражи више?

А лекари? Лекари се смеју, али ако би се неки радозналац одлучио да о томе припита траваре из Латинског кварт, чуо би од њих да и професори Сорбоне купују глину. У болницама лекари и болничарке затварају очи кад сродници доносе њихови болесницима плавичаста „чаробни прах“ од кога они очекују права чуда.

Мода глине својим лудилом веома много подсећа на манију која је пре неколико година захватила велик део Европе када су и здрави и болесни пили чај од јапанске гљиве. Али, док су тада стручњаци одбијали да признају универзално лековито дејство јапанске гљиве, глина има много и поборника и бранилаца. Тако се на пример директор Фармаколошког института у Стразбуру није устезао да јавно устане у одбрану глине као лека тврдећи да она садржи активне биохемијске супстанце које је чине лековитом.

Парижане уосталом изгледа и не занимају научна објашњења била она за или против. Јер, за неке су мода и празноверица јачи од научних аргумената. Један лекар упорно доказује да глина ни у ком случају не делује као средство за успававање. Али, има ли бољег успављувачег средства од оног за које човек тврдоглаво верује да му доноси жељени сан? И зато они који „верују у глину“ упорно узимају по једну кашкицу чаробног праха размученог у води.

Листа болести које тобож глина лечи готово је неисцрпна. Тако глину употребљавају „споља“ у облику топлих об-

лога против болова у мишићима и зглобовима. Стављају је на отворене ране које из било ког разлога не зарашћују. Један лекар тврди чак да је помоћу свега једног пакетића глине излечио болесника који је десет година имао неки екзем и кога су лечили најбољи специјалисти.

Мада је манија глине већ прешла границе Француске — у Енглеској и Немачкој по чињу такође да једу глину — трезвени Французи верују да ће и ова мода, као и многе досад, брзо проћи и да ће и она бити заборављена као што су заборављени јапанска гљива, петролеј и многи други надрилекови.

ИСПЛАТА ПОСЛЕ 188 ГОДИНА

Недавно су Сједињене Државе исплатиле свој дуг још из историје 1773. године када је „чајанка“ у Бостону означила почетак борбе Америке за независност.

Представник британског предузећа „Дејвидсон и Њумен“ из Лондона примио је на име накнаде чек на 4.964,5 долара колико је стајала узета а неплаћена пошиљка чаја. Ову суму су сакупили чланови бостонског удружења за проучавање историје и чланове друштва „Кхери америчке револуције“ и предали је заступнику лондонске фирме на дан 16. децембра, када су пре 188 година Бостонци бацили у море цео товар чаја који је у пристаниште донела једна британска лађа. Разлог свој демонстрацији Бостонаца био је захтев британске владе за високом увозном царином.

Историчар Едвард Сноу, председник „Бостонског удружења за чајанке“ организовао је поводом овог догађаја свечаност на којој се пио чај од скривене залихе чаја коју су Бостонци пре 188 година узели са британског брода.

ЗА И ПРОТИВ ДИПЛОМАТА

Народни посланици Јеврем Марковић, Адам Богосављевић и Милија Миловановић — као опозиционари, поднели су 1876. године Народној скупштини предлог да се укину посланства у Бечу и Букурешту али он није усвојен.

После прогласа Србије за краљевину (22. фебруара 1882) успостављени су дипломатски односи са већином европских држава на рангу посланстава: у Атини, Берлину, Бечу, Букурешту, Лондону, Паризу, Петрограду, Цариграду, Риму и Софији. У Белгији је вршио дужност посланика исти који и у Паризу.

Нисмо имали ни једно посланство ван Европе, а у европским државама нисмо били заступљени у Швајцарској, Холандији, у нордијским земљама и Шпанији и Португалији.

Код сељачких народних посланика-демагога, дипломатска представништва нису никако била омиљена. На седници Народне скупштине од 23. марта 1888. Алекса Рапарач (село Ратар) из смедеревске Јасенице тражио је да се укине пет посланстава: у Атини, Берлину, Лондону, Паризу и Риму, са образложењем да финансијско стање Србије не дозвољава издржавање оволиког броја посланстава. На тај начин остала би само посланства у Бечу, Цариграду, Софији, Букурешту и Петрограду и два генерална конзулата: у Будимпешти и Солуну.

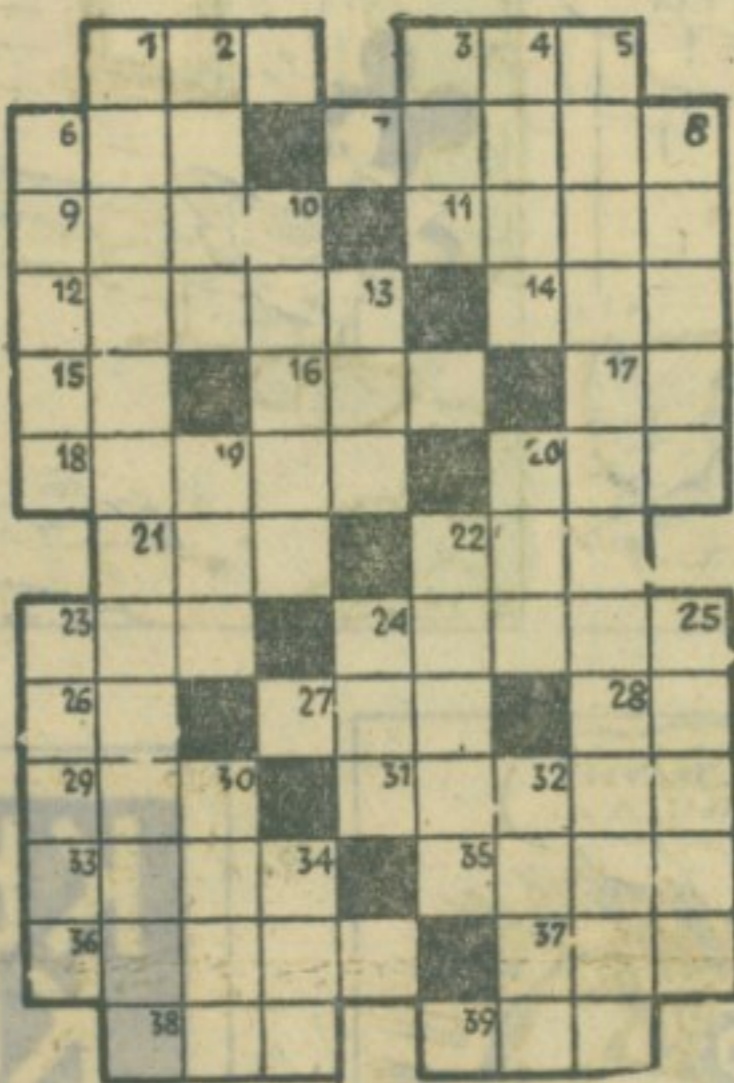
ЈЕДНА СТАРА ГИМНАСТИКА

Још пре 13. столећа кинески свештеници су да би одржали физичку снагу и здравље, после дугих часова размишљања у непокретном стању изводили нарочите гимнастичке вежбе. Та стара и лака гимнастика се састојала у хармоничним покретима 108 фигура који одржавају еластичност мишића. Покрети не замајају срце, али захтевају велику прибраност, јер се фигуре морају извести сасвим по пропису. Три од 108 фигура изводе се, као што слике показују, на следеће начине: човек се понаша као уснула змија, као петао кад корача, а назив треће гласи: „Вучем, или гурам, мајмуна“. Ова кинеска гимнастика стиче у неким земљама толико присталица да ће, изгледа, потиснути шведску гимнастику.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) месец у години; 2) острво на Јадрану; 3) скраћено име за литосферу која се састоји од силицијума и алуминијума; 4) скупштина у старој Атини; 5) део зграде; 6) показана заменица; 7) рам; 8) узвик; 9) грчко слово; 10) врста јелена; 11) иницијали нашег књижевника („Каливача“); 12) формат хартије; 13) град у СССР; 14) индустријска област у Немачкој; 15) лична заменица; 16) језеро у Турској; 17) почетак трке; 18) два слова; 19) тенишки израз; 20) сфера; 21) швајцарски легендарни јунак; 22) личност из једне приповетке М. Горьког; 23) посуда за туњање шећера; 24) општа; 25) алас; 26) орган чула мириса; 27) корисан; 28) место на Јадрану.

Усправно: 1) најпопуларнија личност наших народних песама; 2) рибарска мрежа; 3) француски књижевник („Јадниш“); 4) буљине; 5) уређај за преображај струје на виши или нижи напон; 6) прилог за врме; 7) једна од САД; 8) француски позоришни глумцац (Жан); 9) шпанац; 10) врста рибе; 11) наша река; 12) мушко име; 13) струјање ваздуха; 14) осим; 15) личност из Гогољевог романа; 16) притока Северног мора; 17) украсна биљка; 18) јужно воће.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) Јануар; 2) Олг; 3) ам; 4) угао; 5) Ик; 6) рис; 7) Васко; 8) Матеј; 9) Стернен; 10) Рафаел; 11) Ате; 12) школа; 13) Роб; 14) Ана; 15) Сезан; 16) Ена; 17) англи; 18) Њ; 19) сонет; 20) Пек; 21) ав; 22) Рица; 23) ра; 24) рало; 25) Курбе.

Усправно: 1) глас; 2) Ото; 3) га; 4) на; 5) Огист Реноар; 6) Микеланџело; 7) урма; 8) Кафка; 9) Кола; 10) вап; 11) сауне; 12) еозин; 13) балет; 14) саса; 15) нит; 16) алка; 17) пиле; 18) Раб; 19) ак; 20) РР.

КЛОПКА ЗА БУВЕ

У прошлим вековима, кад лична хигијена није била на завидној висини а наука још није била пронашла средства за борбу против инсеката, постојала су нарочита „крзна за буже“. Наши преци просто ни су знали како да се боре про-

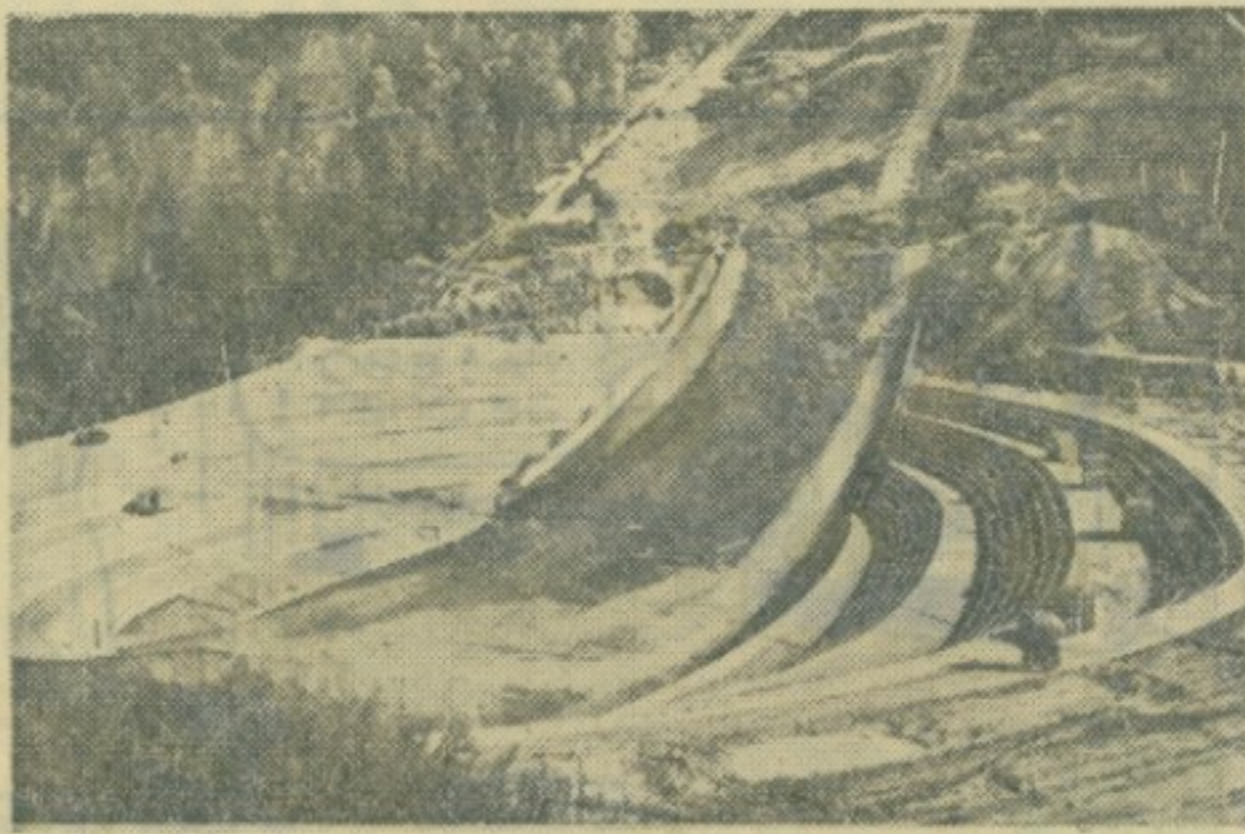

тив ових малих напада. Широка одела била су прави рај за буже. Да им инсекти не би доспели до тела, људи су носили око врата крзно од самура јер им је било познато да се буже радо задржавају у крзну. Када би им се учинило да се у крзну накупило до ста паразита, једноставно би га добро истресли и „чисто“ поново ставили око врата.

РИЗИК АСТРОНАУТИЧКОГ ПОЗИВА

Савременици првих летова човека у космос никад неће заборавити радосно лице хероја Гагарина и Титова после повратка на Земљу. Али њихови осмеси вероватно не би били такви кад би сада полетели у знатно веће висине где их чекају космички зраци који убитачно дејствују на мождане ћелије. Да се не би догодиле опасне промене у човековом организму, услед којих наступају чак и епилептични напади, научници су предузели испитивања како да га заштите на већим висинама. Док се не пронађу та заштитна средства сигурно је да неће ни један космонаут кренути у веће висине.

Постоје извесни научници који сматрају да ће се тек после седам месеци од Гагариновог и Титовљевог лета установити да ли су на њиховим можданим ћелијама ипак наступиле извесне промене, али већина сматра да била као ни даља будућност неће открити ништа негативно у функционисању њихових органа.

СТАДИОН ЗА ОЛИМПИЈАДУ 1964.

На брду Изел, где су Гиролди 1809. године три пута узастопце победили Наполеона, гради се олимпијски стадион који личи на амфитеатар. Огромни земљани радови су већ завршени, а монта-

жа трибина за 55.000 гледалаца је тек почела. Да се терен сасвим поравни потребно је 138.000 кубних метара земље. На скакаоници ће бити омогућени скокови до 97 метара.

ЗВОНА МИРА

Јужнојапански председник општине Шијоји Накадава из Увајима излио је ова два звона од злата прикупљеног из 66 држава. Она ће бити послата Хрушчову и Кенедију како би их подсећала на мир.

МИКРОБИ ЗА ТОВЉЕЊЕ СВИЊА

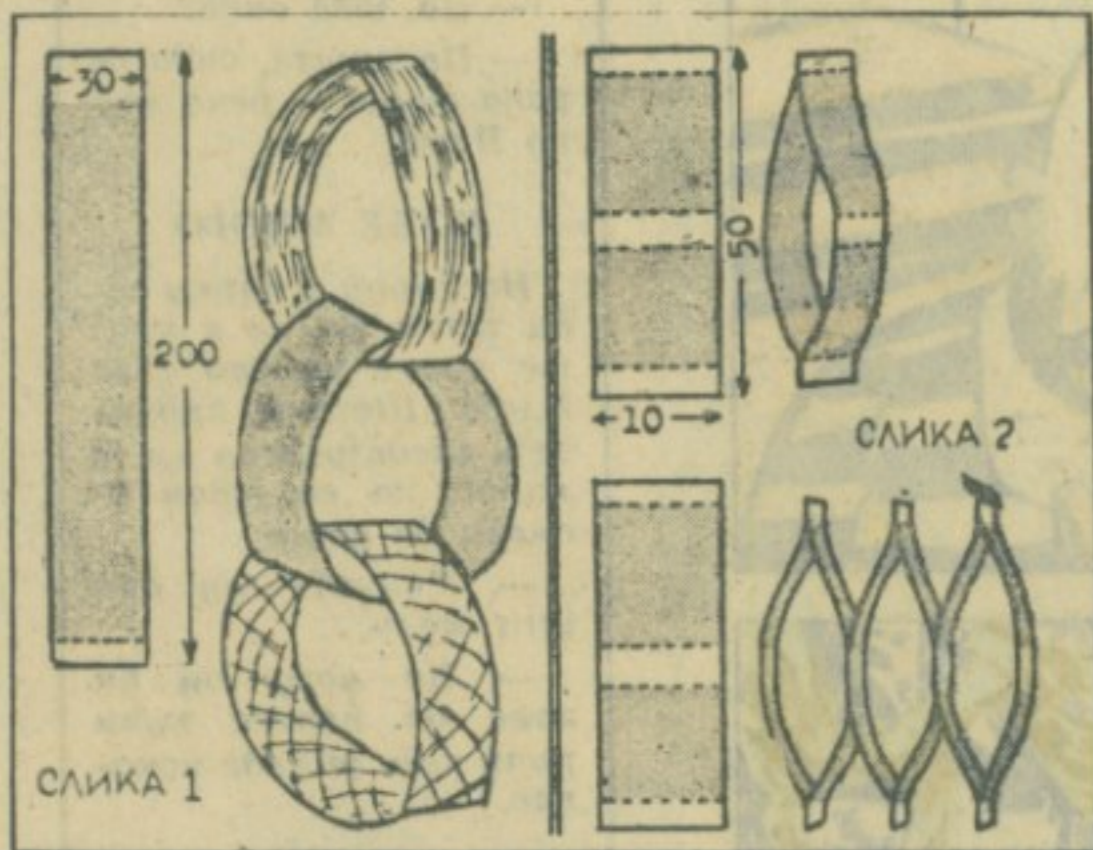
Испитујући дејство антибиотика на црвену флору прасића, један совјетски агроном је открио 1960. године нарочити микроб који је у стању да производи албумин. Пошто се врло брзо множи, од 1 до 8%, он у разној храни, као што је на пример куван кромпир, знатно повећава проценат албумина. Ако прасићи једу овакву храну, гоје се двапут брже. Утврђено је да новооткривена бактерија повећава за два пута хранљивост траве и свих врста крмног биља.

ТИТОВ: 700.000 КИЛОМЕТАРА У КОСМОСУ

У Москви је изишла из штампе књига космонаута Титова, „700.000 километара у космосу“. Писац је у њој описао свој лет који је извршио, као што знамо, између 6. и 7. августа ове године.

НАПРАВИ САМ

ГИРЛАНДЕ ЗА УКРАШАВАЊЕ ПРОСТОРИЈА

Надамо се да ће овим гирландама обрадовати не само ваше родитеље већ и вашу млађу браћу и сестре, јер не само да ће уштедети новач већ ће вам прављење притичи и задовољство.

Потребан вам је креп-папир у разним бојама, маказе и „Охо“ лепак.

За прву врсту гирланда исеците траке папира дугачке 20 а широке 3 сантиметра. Правите од њих кругове следећујући траке као прстенове. Премажите врло танким слојем лепка ивицу једне

стране и преклопите је другом па залепите. Увучите у траку, имену ивицу исто тако намажите и залепите, и тако редом. На тај начин ћете добити украс који се види на нашем левом цртежу. Број кругова правите према томе колика вам дужина треба.

Друга врста

За ову другу врсту потребне су вам по две краће траке креп папира дугачке 5 см а

широке 1 см. Ове мере су приближне, ако вам не одговарају ви их сами одредите. На нашем цртежу виде се и во обојени делови који не треба да буду залепљени а бели треба. Да би вам било јасније залепите ивице двеју трака међу собом, тако да вам „прстен“ буде дугуљаст. Направите доста таквих „прстенова“ а после их по средини, као што видите на цртежу, прилепите међу собом.

Масне флене на књигама

Ако сте већ били непажљиви и приликом читања уместили књигу не допустите да вам и остане масна — уклоните мрље. Од печеног магнетитног мрље и чистог бензина начините кашичу и њоме намажите умашњена места. Пустите да бензин испари. Масна мрља ће нестати јер је бензин растворио масноћу а магнетит је упио у себе.

Албум за новогодишњи поклон

Вероватно сте пожелели албум у који бисте могли да ставите исечке из новина и часописа који вас интересују. Можда онда баш и неће имати новца или времена да га купите. А можете сами да га направите.

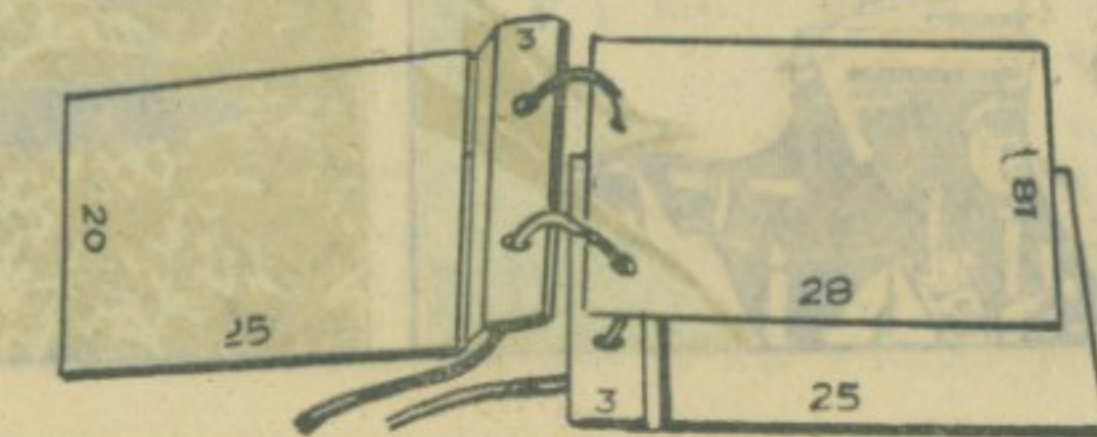
Ми ћемо вам показати како ћете то начинити. Најбоље је да узмете корице неког старог блока за цртање, које ћете обрнути — да оно што је пре било споља сада буде унутра. Ако имате времена и воље можете да их украсите, а ако нећете то, онда ставите само натпис чему ће служити овај албум.

Корице опсеците тако да добијете промер 28X20 сантиметара. На свакој корици и-

сеците једну траку од 3 см тако да имате корице 25/20 и две траке 3/20.

Спојте обе корице одговарајућом траком од платна, која ће их спојити на размаку од 1 см. То ће омогућити да се албум лакше отвара. Затим начините две рупе у свакој од картонских трака, како се види на нашем цртежу, и кроз њих провучите неку чврсту панталкицу.

Ако хоћете да вам албум буде уреднији, испред сваког исечка ставите пелир папир исте величине као што су листови хартије којима ћете лепити исечке.

Јесће ли бек чили да...

... прву фабрику чоколаде отворио је, око 1750. године, неки предузимљиви Португалац у Нирибергу.

... у Јапану се затворио кишобран при ношењу држи за шиљати

врх за који је причвршћена мала алка, а не за дршку.

... познати роман списатељице Хенријете Бичер-Стоу „Чича-Томина колиба“ први је амерички роман који је продат у више од милион примерака.

... сликарску четкицу први су употребили непознати аутори из палеолитског доба чије су

слике у више боја сачуване у неким шпанским и француским пећинама.

... угаљ се у Европи почео употребљавати већ око 250 година пре наше ере. Аристотелов ученик Теофраст наводи да се у то време угаљ редовно трошио у ковачницама и топоницама у грчкој покрајини Елиди. Касније је угаљ изишао из употребе и до његове веће потрошње поново је дошло тек у 10. веку, и то најпре у Енглеској.

... енглеског писца Ајзак Волтона (1593 — 1683) сматрају „оцем свих писаца“ јер је написао прво стручно и

опсежно дело о пецању слатководних риба под насловом „Савршен пецач или разонода мисаоног човека“.

... чувени енглески романијер Ентони Тролоп (1815 — 1882) умро је од капи која га је ударила због смеха. То му се догодило док је читао наглас шаљиви роман „Обрнуто“ енглеског писца Гатрија.

... морски галеб често отвара шкољу на тај начин што је узме у кљуи, одлети с њом ви-

соко и онда је баца доле на стене да се разбије.

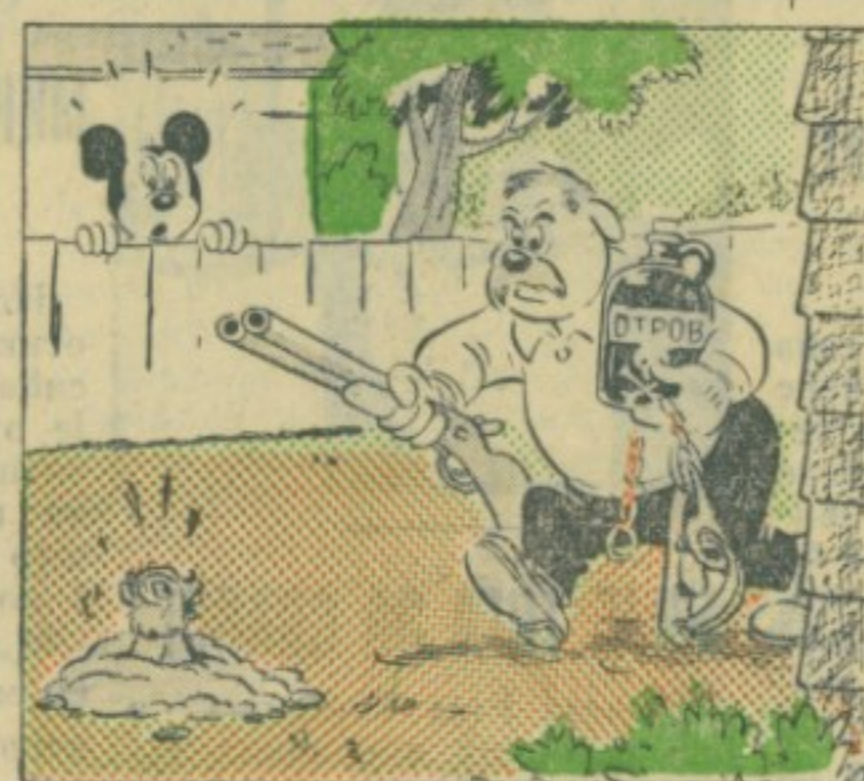
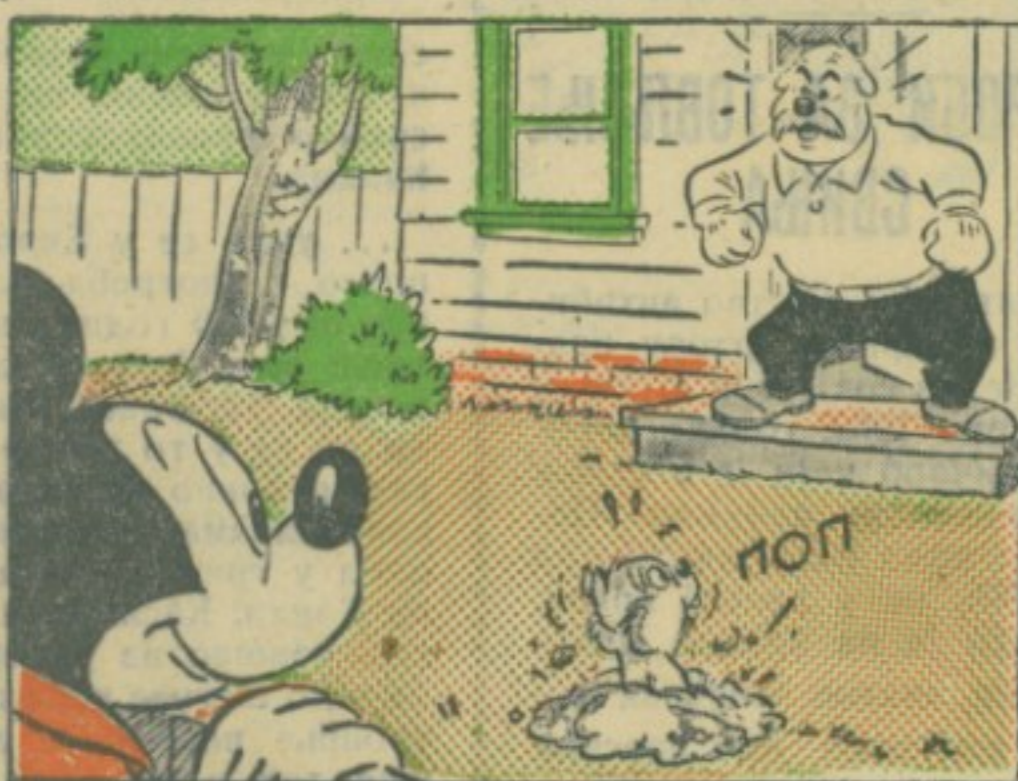
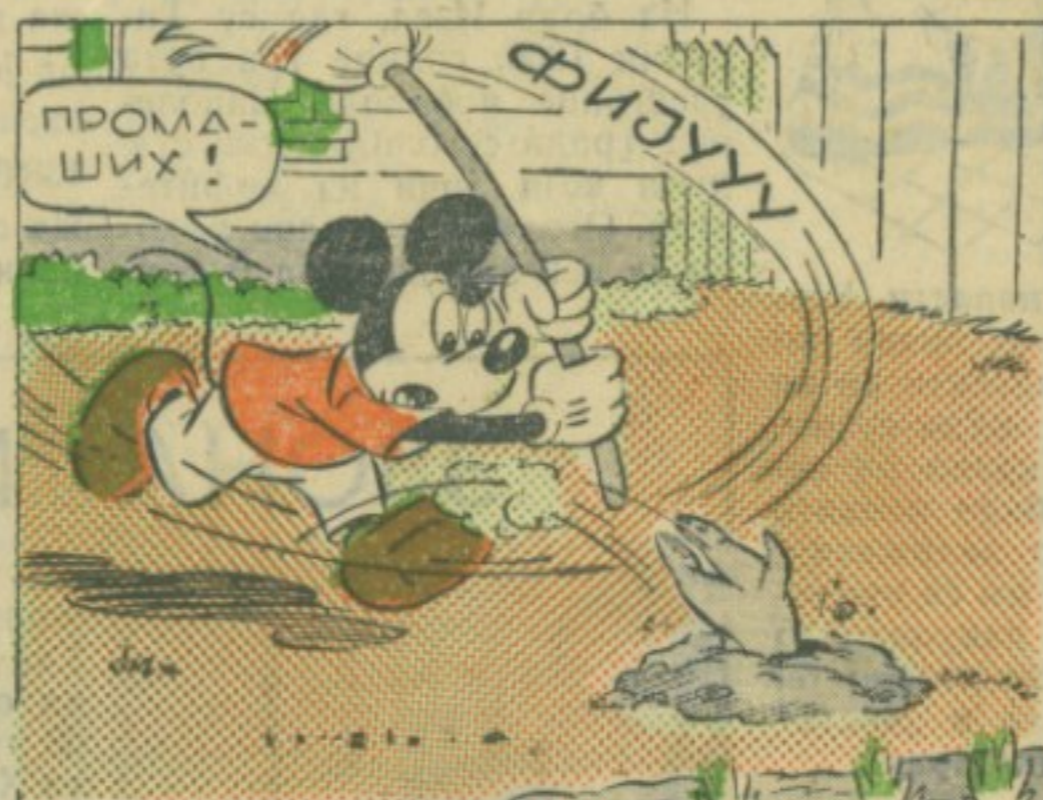
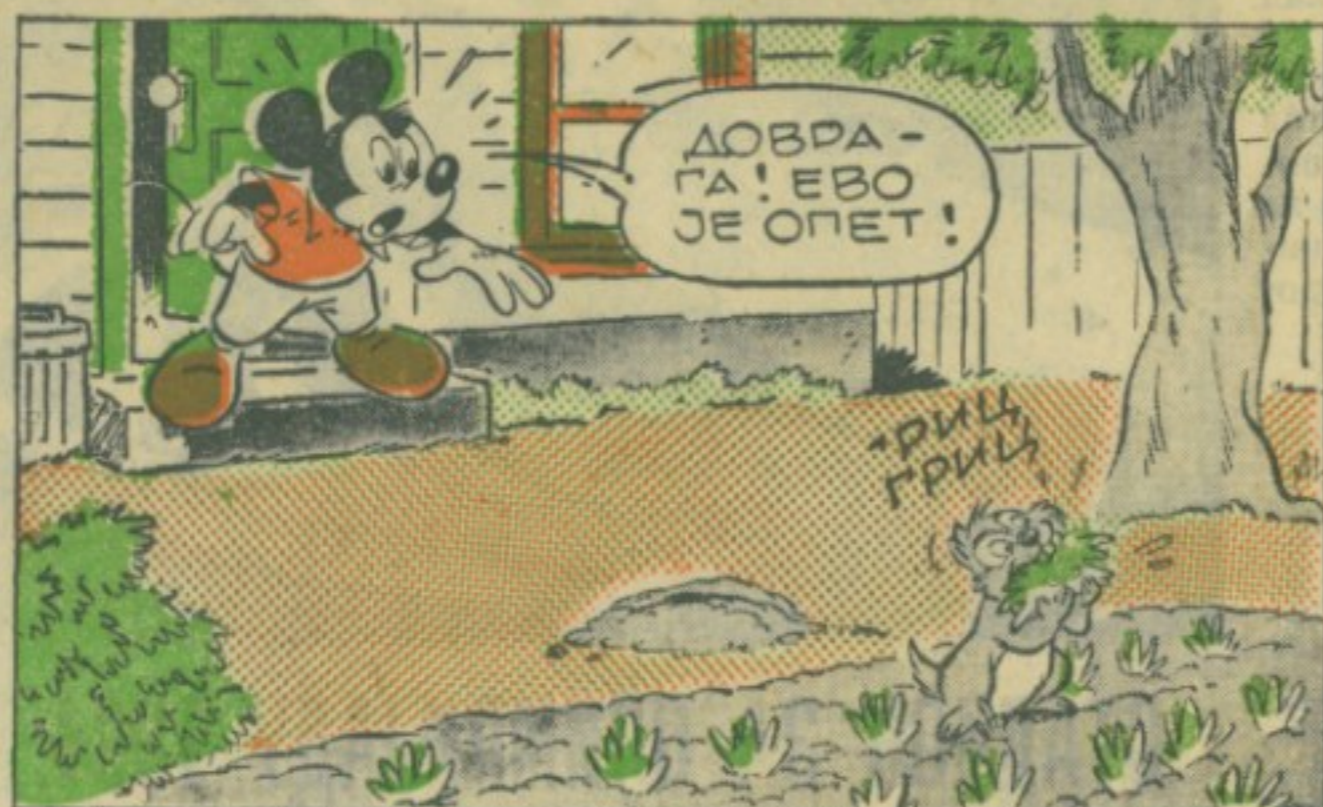
... у Индији се говори 365 дијалеката. Постоји предлог да се они сведу на 10 главних језика, али требаће дуже времена да се то приведе у дело.

... пловка се задржава под водом најдуже 12 минута. За то време она потпуно обустави дисање. Међутим, ако

Јој се на ваздуху дисање насилно заустави, тј. ако јој се затвори кљуи и носни отвори, она ће угинути већ после седам минута.

... прва машина за писање појавила се у Београду 1897. године.

Ква-Ква!

учењује Паја Патак

НИКОМ НИШТА

Седи Пера Ждера са групом другова у кафани и надлагују се како ко уме да подражава гласове животиња.

— Све то није ништа — каже Пера Ждера — ја имах једног пријатеља који изванредно имитира кукурикање пецца!...

— Па, шта онда?

— Па ништа, онда се рађа сунце — рече мирно Пера.

ХОЋЕ МНОГО

На клупи у парку седи тетка Белка а крај ње плаче на сав глас Влаја. Шетачи пролазе и гледају, жао им је мало, па се један осмели да каже:

— Учините му оно што жели...

— Не могу, он би хтео да понесе кућу рупу који је овде ископао.

КАКВО НАРЕЂЕЊЕ ТАКАВ И ОДГОВОР

— Рајо, отрчи кобасичару и питај да ли има свињске ноге — рече Белка.

Убрзо се Раја вратио сав задубан од журења и саопштио:

— Тетка Белка, кобасичар има ноге као и сви људи.